

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

8 juni 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van de leerlingentellingen, zoals bepaald in het Sint-Elooisakkoord

Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over geïntegreerd of inclusief onderwijs voor leerlingen met een handicap

Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Christian Van Eyken tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rechtsgeldigheid van de besluiten tot benoeming van leerkrachten voor een Frans-talige school in Wezembeek-Oppem

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lage promotiekansen van vrouwelijke academici

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de besluiten van de Top van Lissabon

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voeren van politieke propaganda in de scholen van Jette

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs te Roeselare

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 8 juni 2000

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.33 uur.*

Interpellatie van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van de leerlingentellingen, zoals bepaald in het Sint-Elooisakkoord

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Caluwé tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van de leerlingentellingen, zoals bepaald in het Sint-Elooisakkoord.

De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het Sint-Elooisakkoord en in de wet die uitvoering gaf aan de wet bedoeld in artikel 39 paragraaf 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 houdende de financiering van gemeenschappen en gewesten, die onlangs door de Kamer en de Senaat werd goedgekeurd, is bepaald dat de onderwijsdotatie vanaf dit jaar tussen de twee gemeenschappen wordt verdeeld op basis van het aantal leerplichtige leerlingen van 6 tot en met 17 jaar.

Volgens deze wet moesten de gemeenschappen uiterlijk op 15 mei hun leerlingencijfers op elektronische drager bij het Rekenhof indienen. Het Rekenhof zal eerst controleren of de elektronische dragers geschikt zijn. Als dat het geval is, zal men op basis daarvan werken. Zo niet, zal het Rekenhof zelf een dubbele controle uitvoeren. Daarbij moet erop gewezen worden dat de mensen van het Rekenhof, die vooraf in de Senaat werden ondervraagd, gezegd hebben niet goed in te zien hoe ze desgevallend een tweede controle in de praktijk kunnen organiseren.

Het akkoord bepaalde dat de leerlingen die concurrentieel worden opgehaald op het grondgebied van een andere gemeenschap, niet zouden worden meegeteld. Op het ogenblik dat deze interpellatie werd voorbereid, vernamen we uit persberichten en andere gegevens, dat in de Vlaamse Gemeenschap 820.639 leerlingen van 6 tot en met 17 jaar in het Nederlandstalig onderwijs zijn ingeschreven. Deze cijfers zijn exclusief de leerlingen die het voorwerp uitmaken van concurrentieel vervoer, waarvan het aantal aan Vlaamse zijde 159 zou bedragen. Naar verluidt zou het voor de Franse Gemeenschap gaan om 617.500 leerlingen, waarvan er maximaal 200 concurrentieel opgehaald worden. Althans dat cijfer werd in de pers gepubliceerd. Volgens andere bronnen zou het om 158 leerlingen gaan, exact 1 minder dan in de Vlaamse Gemeenschap.

Op basis van deze gegevens zou de Vlaamse Gemeenschap 57,06 percent van de onderwijsdotatie ontvangen, terwijl dat volgens de huidige verdeelsleutel 57,55 percent is. Dat betekent een inlevering van 1,8 miljard frank. De Franse Gemeenschap krijgt op basis hiervan 42,94 percent, een vooruitgang met 1,8 miljard frank.

Intussen weet ik echter niet meer hoe de zaak exact in elkaar zit. We hebben namelijk vernomen dat de eerste elektronische drager die door de Franse Gemeenschap was ingediend, fouten bevatte. Het ging om informaticafouten. Leerlingen die in Henegouwen wonen, wonen nu plots in Frankrijk. Er werd een tweede elektronische drager ingediend. De dragers moesten volgens de wet ten laatste op 15 mei zijn binnengebracht, terwijl deze tweede drager pas na 15 mei werd afgeleverd. Ondertussen horen we zelfs zeggen dat er ook al sprake zou zijn van een derde elektronische drager. Ik weet niet meer welke geruchten ik nog moet geloven.

Parlementsleden hebben het recht om inzage te krijgen in de briefwisseling van het Rekenhof. Ik

Caluwé

heb dan ook zelf geprobeerd om na te gaan wat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap hebben ingediend. De toegang tot het Rekenhof werd me echter ontzegd. Men zei me dat ik pas inzage kan krijgen nadat de federale regering uitsluitel heeft gekregen over de tellingen van het Rekenhof. Dit betekent dat de parlementsleden een wezenlijk recht wordt ontzegd ingevolge de federale wet die werd goedgekeurd op basis van het Sint-Elooisakkoord. We moeten van het Rekenhof gebruik kunnen maken om controle uit te oefenen op de uitvoerende macht, maar hier heeft de uitvoerende macht het Rekenhof geïsurpeerd ! Daardoor hebben we eigenlijk geen mechanisme meer om controle uit te oefenen op de uitvoerende macht.

Mevrouw de minister, kunt u uitleggen hoe het komt dat er zo een groot verschil is tussen het aantal leerlingen uit de taalgrensgemeenten en de Vlaamse Rand die school lopen in het Franstalig onderwijs – men zegt 13.000 – en het aantal van slechts 158 dat concurrentieel zou worden opgehaald ? Het Rekenhof hanteert als definitie van ‘concurrentieel ophalen’ ‘het ophalen met busjes van minstens 9 personen’. Betekent dat dat de 12.840 andere leerlingen op een volledig andere manier naar het Franstalig onderwijs in de Franse Gemeenschap gaan ? Welke verklaring kan men eraan geven dat wij uitkomen op 159 leerlingen, en de Franse Gemeenschap slechts op 158 ?

In antwoord op een actuele vraag van 10 mei zei u dat er over de juiste definitie van het begrip ‘concurrentiële ophaling’ werd overlegd door het Rekenhof en de Vlaamse en Franse Gemeenschap. Welke afspraken werden er gemaakt ? En welke afspraken werden gemaakt over de controle daarop ?

In een hoorzitting in de Senaat liet het Rekenhof verstaan de verklaringen op eer te zullen geloven. Ze zouden niets in twijfel trekken en geen effectieve controle uitoefenen. Was het mogelijk om daarover een samenwerkingsakkoord te sluiten ? Hoever staat het met dat samenwerkingsakkoord, dat in wezen een einde moest maken aan de ‘concurrentiële leerlingenuphalingen’ en dat tevens de controle op de naleving van de wetgeving betreffende het taalgebruik in het onderwijs moest verzekeren ?

Werd in de elektronische bestanden van alle getelde leerlingen ook het rijksregisternummer vermeld, zoals voorgeschreven door artikel 3 van de wet ? Is deze vermelding van het rijksregisternum-

mer gebeurd in de bestanden van de Vlaamse Gemeenschap en in de bestanden van de Franse Gemeenschap ? Zo niet, over hoeveel leerlingen zonder rijksregisternummer gaat het dan, zowel bij de Vlaamse als de Franse Gemeenschap ?

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega’s, het beeld is op dit ogenblik inderdaad zeer confuus. De cijfers van de Franse Gemeenschap werden ondertussen blijkbaar al enkele keren bijgewerkt. Op basis van vroegere ervaringen heb ik alleszins de indruk dat de cijfers andermaal gemanipuleerd werden om uiteindelijk tot die verhouding en dat cijfer te komen die de Franstaligen van in het begin vooropgesteld hadden. Dit hadden we trouwens voorspeld. Ik geef u ook op een blaadje dat men wel een oplossing zou vinden, mocht blijken dat de cijfers die aan het Rekenhof werden gegeven, beneden die limiet blijven.

Mevrouw de minister, ik had een vraag om uitleg ingediend over het concurrentieel vervoer. Die kwam niet op de agenda omdat ondertussen reeds de interpellatie van de heer Caluwé was ingediend. De cijfers zijn inderdaad verwonderlijk : 159 leerlingen die in het kader van het concurrentieel vervoer uit Vlaanderen komen en in Wallonië naar school gaan, en 158 leerlingen die van Wallonië naar Vlaanderen komen. Dat is een gelijke verhouding, een typisch Belgische verhouding : eigenlijk is dit te mooi om waar te zijn.

Op 10 mei hebt u inderdaad op een actuele vraag van de heer Gatz geantwoord dat er een afspraak was tussen het Rekenhof en de Vlaamse en Franse Gemeenschap over de definitie van het begrip ‘concurrentieel vervoer’. Kan ik hier meer uitleg over krijgen ? Het zou gaan om het vervoer van meer dan negen kinderen per bus. Slaat dat uitsluitend op bussen die betaald worden door de inrichtende school, of ook op bussen die eventueel georganiseerd worden door VZW’s ? Zoals u weet, werkt de Franse Gemeenschap nogal graag met toelagen voor VZW’s die actief zijn in Vlaanderen.

Omvat het concurrentieel vervoer ook het vervoer uit de Vlaamse rand naar Franstalige scholen in Brussel ? Dat is mij allemaal niet duidelijk. Ik heb daar vragen bij. Het opgegeven cijfer lijkt immers nogal laag. Van de 13.000 kinderen waarover de heer Caluwé het had – vroeger vermeldde hij al eens het cijfer van 17.000 leerlingen – zouden er

Van Nieuwenhuysen

dus maar 158 met het georganiseerd transport worden opgehaald : dat is minder dan 1 percent.

Mevrouw de minister, ik herinner me nog heel levendig dat er in 1997, naar aanleiding van een interpellatie in deze commissie over het concurrentieel vervoer, alleen al voor de stad Ronse in Oost-Vlaanderen sprake was van dagelijks twaalf bussen die driehonderd leerlingen kwamen ophalen. Ik voeg hier meteen aan toe dat dit niet mijn cijfers zijn, want dat zou misschien vooringenomen klinken. Nee, deze cijfers werden aangehaald door de heer De Loor van de SP, toch niet echt een flamingantisch boegbeeld. Ik denk dus dat dit een vrij realistisch cijfer is, dat trouwens ook reeds in het verleden genoemd werd door de burgemeester van Ronse. En dan gaat het alleen over Ronse. We hebben het dan nog niet over Voeren, waar bussen worden georganiseerd voor het transport naar het atheneum van Wezet en misschien nog andere plaatsen in de provincie Luik. We zwijgen dan ook nog over de Vlaamse gordel rond Brussel.

Dat cijfer van 158 leerlingen is dus totaal onrealistisch, en wat mij betreft onaanvaardbaar. Bovendien zegt één van uw Franstalige collega's, de heer Demotte, dat de telling het bewijs levert dat er geen meningsverschil meer bestaat over het concurrentieel vervoer. Bent u het met hem eens ? Veel hangt af van de definitie die men aan dat concurrentieel vervoer geeft. Wat is de juiste definitie ? Hoe kan men dergelijke fantastische cijfers verantwoorden ?

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit mij aan bij de vragen van de vorige sprekers. Onze fractie stond zeer sceptisch tegenover het Sint-Elooisakkoord, dat wij op federaal niveau dan ook niet hebben goedgekeurd. Los van de beschouwingen van sommigen over onze rol dienaangaande in de Vlaamse meerderheid, hebben wij duidelijk gemaakt dat wij wensen dat de financiering tegen 31 december 2001 – die datum is voor ons nog steeds zeer belangrijk – op een andere manier wordt geconcipieerd.

Los hiervan wil ik deze vragen toch gedeeltelijk onderschrijven. Ik doe dat niet omwille van één of ander cijfer, want de laatste weken werd er nogal gegoocheld met cijfers. Ik doe dat omdat eenieder moet krijgen waar hij recht op heeft. Onze fractie, de minister en iedereen hier aanwezig weten dat

ook het Vlaams onderwijs met uitdagingen wordt geconfronteerd, en dat een frank nog steeds een frank is.

Bij discussies over cijfers – ik herinner me getallen over buitenlandse studenten die varieerden tussen 50.000 en 12.500 – wensen wij duidelijkheid te krijgen over de concretisering en de invulling van het Sint-Elooisakkoord. We wensen verduidelijkingen, en op dat vlak moet heel het Vlaams Parlement op eenzelfde lijn staan. We moeten bijvoorbeeld niet de minister van Onderwijs viseren. Eigenlijk bent u, mevrouw de minister, net zozeer betrokken bij dit spel als wij allen. Hier wordt bepaald welke beleidsruimte u volgend jaar zal hebben. Hier wordt bepaald welke mogelijkheden we hebben om ons waardevolle regeerakkoord inzake het onderwijs te concretiseren.

Ik hoop dan ook dat er zeer veel aandacht zal worden geschonken aan duidelijkheid. Het moet gedaan zijn met discussies over wat al dan niet meetelt. Als dat zo blijft, denk ik dat het hele Sint-Elooisakkoord een reus op lemen voeten is.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de vraagstellers hebben gelijk om deze vragen te stellen, maar ze komen eigenlijk te vroeg. Dit zal ik nog verduidelijken.

Als inleiding wil ik zeggen dat uit de gegevens die op 15 mei 2000 door de gemeenschappen aan het Rekenhof werden overgemaakt, blijkt dat de aantallen leerlingen die het voorwerp uitmaken van het concurrentieel vervoer 159 bedragen voor de Vlaamse Gemeenschap en 158 voor de Franse Gemeenschap. Ik herhaal deze officiële cijfers. De verantwoording voor deze leerlingen wordt gegeven door middel van leerlingelijsten per school, die samen met de bestanden aan het Rekenhof werden bezorgd.

Het grote verschil tussen de aantallen die aan het Rekenhof werden meegedeeld betreffende de concurrentiële ophalingen en de oorspronkelijk genoemde cijfergegevens heeft uiteraard te maken met de operationalisering van het begrip concurrentiële ophaling. De heer Caluwé had het over 13.000 leerlingen. Dat cijfer heeft inderdaad gecirculeerd tijdens debatten die onder andere ook in het parlement werden gevoerd. Bij de voorbereidingen werd ook het aantal van 17.000 leerlingen genoemd.

Het gaat hierbij echter om de globale schoolmigratie van Vlaanderen naar onderwijsinstellingen van de Franse Gemeenschap op basis van de leerplicht-

Vanderpoorten

controle, terwijl in het kader van de financieringswet rekening moet worden gehouden met een aantal stringenter voorwaarden. Ingevolge die stringente voorwaarden ging het alleen om leerlingen ingeschreven in gefinancierde of gesubsidieerde lagere of secundaire scholen, binnen de leeftijdsgroep van 6 tot 17 jaar, die voldoen aan de definitie van concurrentiële ophaling.

In de richtlijnen die het Rekenhof op 15 januari 2000, na raadpleging van beide gemeenschappen, aan de bevoegde ministers bezorgde, wordt het begrip 'ophaling' gedefinieerd als 'het vervoer van leerlingen met een voertuig met 9 plaatsen of meer, de bestuurder inbegrepen'. Het begrip 'concurrentiële ophaling' werd gedefinieerd als 'de regelmatig georganiseerde ophaling door een VZW, een school of welke andere entiteit dan ook, op het grondgebied van de andere gemeenschap'.

Het Rekenhof legde de gemeenschappen op de leerlingen die het voorwerp uitmaken van dergelijke 'concurrentiële ophalingen', te identificeren door een systematische bevraging van de onderwijsinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Vlaams-Brabant en Waals-Brabant, en van de onderwijsinstellingen die een administratieve zetel hebben in een gemeente palend aan de taalgrens, of in een gemeente die op haar beurt aan een van deze gemeenten grenst. De onderwijsinstellingen dienen een verklaring op eer te sturen.

Deze factoren brengen mee dat de genoemde cijfers niet vergelijkbaar zijn. Het gaat immers niet om de leerlingen die op basis van de vrije schoolkeuze en zonder dat er sprake is van georganiseerd vervoer, ervoor opteren zich in te schrijven in een school van de andere gemeenschap. Ook het bestand van de Vlaamse Gemeenschap bevat meer leerlingen met een adres in het Waals Gewest die ingeschreven zijn in een Vlaamse gefinancierde of gesubsidieerde lagere of secundaire school, dan leerlingen die het voorwerp uitmaken van het concurrentieel vervoer.

Bovendien laten de aan het Rekenhof ter beschikking gestelde bestanden toe voor de beide gemeenschappen de scholen te identificeren waar leerlingen zijn ingeschreven die een adres hebben op het grondgebied van de andere gemeenschap. Op basis hiervan kan het Rekenhof nagaan of deze leerlingen terecht werden beschouwd als niet ressorterend onder de definitie van 'concurrentieel vervoer'.

Over het afsluiten van het samenwerkingsakkoord hebben reeds enkele gesprekken plaatsgevonden om de verschillende aspecten en standpunten uit te wisselen. Wat de 'concurrentiële leerlingenophalingen' betreft, werd rekening gehouden met de afspraken gemaakt met het Rekenhof en de effectieve identificatie van de leerlingen en de scholen. Indien de door de gemeenschappen opgegeven leerlingenaantallen correct bevonden worden, lijkt de impact van de problematiek van het 'concurrentieel vervoer' relatiever dan eerst gedacht.

Ook de andere aspecten inzake de controle op de naleving van de wetgeving betreffende het taalgebruik in het onderwijs, kwamen tijdens de overlegmomenten aan bod. Op dit ogenblik hebben de gesprekken nog niet geleid tot een samenwerkingsakkoord. In de elektronische bestanden werd van zoveel mogelijk regelmatig ingeschreven leerlingen het rijksregisternummer vermeld. In de Vlaamse Gemeenschap werden bijzondere inspanningen geleverd om het rijksregisternummer van zoveel mogelijk leerlingen te bekomen.

Het uiteindelijke resultaat hiervan is dat slechts van 3.738 leerlingen geen rijksregisternummer werd gevonden. 2.053 van deze leerlingen zijn in een van de ons omringende landen gedomicilieerd, en beschikken daardoor niet over een rijksregisternummer. Het grootste deel daarvan is gedomicilieerd in Nederland. Er blijft nog een groep van 1.685 leerlingen zonder rijksregisternummer die in België wonen. Dat heeft diverse oorzaken.

Op basis van de gegevens van de Franse Gemeenschap waarover we beschikken, zou het aantal leerlingen zonder rijksregisternummer ongeveer 13.500 bedragen. 10.117 leerlingen hebben een adres in het buitenland.

Het Rekenhof onderzoekt en vergelijkt op het ogenblik de gegevens van de twee gemeenschappen, zoals voorgeschreven door de financieringswet. Het hof werd verzocht daar verslag over uit te brengen. Deze morgen werd ons meegedeeld dat het verslag van het Rekenhof deze namiddag wordt verwacht. Daarom werd de vraag net iets te vroeg gesteld. Uiteraard zijn ook wij benieuwd naar de verklaring van een aantal cijfers. Ik ben ook bereid om u daar volledig over te informeren, maar eerst moet ik zelf over die informatie beschikken.

De voorzitter : De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Mevrouw de minister, ik wens toch nog enkele opmerkingen te maken over

Caluwé

de 'concurrentiële ophalingen'. Hoeveel leerlingen volgen onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap, en wonen in het Waals Gewest ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat zijn 4.066 leerlingen.

De heer Ludwig Caluwé : Van die 4.066 worden er dus 159 'concurrentieel' opgehaald volgens de definitie. Ik vermoed dat het aantal leerlingen uit het Vlaams Gewest dat onderwijs volgt in de Franse Gemeenschap, ergens tussen de 13.000 en de 17.000 moet liggen. Kent u dat aantal ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik stel voor dat ik u de cijfers zo volledig mogelijk bezorg van zodra ik ze in mijn bezit heb. Dat zal voor duidelijkheid zorgen.

De heer Ludwig Caluwé : Ik heb de indruk dat er aan Vlaamse kant een veel hoger percentage werd opgegeven als 'concurrentieel' volgens die definitie, dan aan Waalse zijde. De redenering van de concurrentiële ophaling was misschien een verzuiming van één van de Vlaamse regeringspartners, maar het had daarbij duidelijk moeten zijn wat dat precies betekende en op welke wijze dat zou worden gecontroleerd.

De meerderheid heeft in het parlement op 16 december 1999 een resolutie goedgekeurd waarin men juist vroeg vóór 15 mei, dus vooraleer het Rekenhof zou beginnen met de controle, een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap af te sluiten, zodat dit aan Waalse en Vlaamse zijde op dezelfde manier zou gebeuren. Ik stel vast dat aan deze vraag van het parlement aan de regering niet werd getoet gekomen, met alle gevolgen.

Collega's van de Volksunie, dit was punt vijf van de resolutie, dat moest uitgevoerd zijn voor 15 mei 2000. Dat is niet gebeurd. Ik vrees dat de andere punten, die tegen 31 december 2001 moeten zijn uitgevoerd, hetzelfde lot is beschoren, zodat men met dit systeem zal verder blijven werken. Het gevolg dat werd gegeven aan de eerste vraag die uit de resolutie voortvloeide, doet dat althans vermoeden.

Ik stel ook vast dat er nu drie diskettes zijn. In welke mate kan men rechtsgeldig rekening houden met de cijfers die na 15 mei werden binnengebracht ? Op een bepaald ogenblik zullen we daar een definitieve uitspraak over moeten doen. Ik

wacht samen met u in spanning op het definitieve verdict van het Rekenhof.

Gelet op het feit dat een aantal dingen die gevraagd werden, niet zijn uitgevoerd, zullen we hierover een motie indienen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zoals iedereen ben ook ik benieuwd naar de uitspraak van het Rekenhof. De definitie van de minister van het georganiseerd leerlingenvervoer, het zogenaamde concurrentieel vervoer, lijkt me correct. De ervaring van de voorbije jaren leert ons echter dat de cijfers aan Franstalige kant gewoon niet kunnen kloppen. Er is veel meer georganiseerd vervoer van kinderen uit Vlaamse gemeenten naar het Franstalig onderwijs.

Mevrouw de minister, het samenwerkingsakkoord waarover u sprak, stond eigenlijk al tijdens de vorige regeerperiode in de steigers, maar is er ook toen niet gekomen. U hebt er voor het eerst opnieuw over gesproken in november of december naar aanleiding van interpellaties over de pedagogische inspectie en de taalinspectie in het faciliteitenonderwijs. Ik heb stellig de indruk dat er helemaal geen samenwerkingsakkoord komt. Het lijkt gewoon niet mogelijk om met de Franse Gemeenschap zo een samenwerkingsakkoord af te sluiten, tenzij we helemaal plat gaan. Ik hoop echter dat het niet die kant opgaat.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, ik zou de minister nog een vraag willen stellen over de controle van een aantal cijfers. De controle van leerlingen die uit Vlaanderen naar Franstalig België gaan of omgekeerd, kan gebeuren op basis van het rijksregisternummer. Hoe wordt die controle uitgevoerd bij buitenlandse studenten ?

Ook wij zullen hier een motie over indienen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Buitenlandse studenten worden opgesomd met hun adres. Dat is het enige gegeven dat we van hen kennen.

De leden die hebben gerepliceerd, spreken vooral op basis van indrukken, wat op dit moment ook

Vanderpoorten

niet anders kan. Juist daarom zeg ik dat hun bezorgdheid ook de onze is, en dat het het beste is om het debat verder te zetten als het verslag van het Rekenhof binnen is. Dan zullen we ook kunnen debatteren over de respons van het Rekenhof.

De heer Ludwig Caluwé : Er is een probleem omdat het Rekenhof de gegevens afschermt. Dat is in strijd met het parlementair democratisch recht. We zijn nu aan de derde diskette. Ik zal er opnieuw op aandringen om daar inzage in te krijgen. Men verstopt zich achter het interne reglement van het Rekenhof inzake het einde van het onderzoek. Zelfs rekening houdend met dit interne reglement, heeft elk parlamentslid nochtans recht op inzage na elke fase van het onderzoek. Ik interpreteer dit zo dat de parlementsleden inzage hebben op het ogenblik dat men opnieuw begint te onderzoeken, en dat ze kunnen beschikken over de eerste diskette.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer Van Dijck, in uw eerste betoog hebt u gezegd dat hier wordt bepaald hoe groot de beleidsruimte van de minister zal zijn. Dat klopt niet volledig. Die beleidsruimte zal in de toekomst ook mee worden bepaald door de herziening van de financieringswet. Als die er komt – zoals we allemaal wensen – dan zal de beleidsruimte anders zijn dan als ze er niet komt, zoals de heer Caluwé voorspelt. We moeten rekening houden met twee verschillende situaties.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : De waakzaamheid kan niet groot genoeg zijn. Artikel 34 laat inderdaad toe dat een parlamentslid aan het einde van iedere fase, dus na elke diskette, inzage krijgt. Ik heb dan ook de indruk dat er zich zaken afspelen die ernstige vragen oproepen over de manier waarop het Rekenhof vandaag deze opdracht vervult. We kijken zeer sceptisch toe, en we zullen het niet nemen dat het Rekenhof het spel niet speelt zoals het hoort. Daar lijkt het echter wel op.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Caluwé, door de heer Van Nieuwenhuysen en door de heer Van Dijck werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over geïntegreerd of inclusief onderwijs voor leerlingen met een handicap

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over geïntegreerd of inclusief onderwijs voor leerlingen met een handicap.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is me er niet om te doen om op welke wijze dan ook afbreuk te doen aan het gespecialiseerd buitengewoon onderwijs. Heel wat instellingen zijn zeer nuttig, en zullen dat in de toekomst ook blijven voor een aantal specifieke handicaps. Bovendien biedt een gespecialiseerde uitbouw, met gespecialiseerde leerkrachten, paramedische begeleiding, een aangepast milieu en op maat gesneden ontwikkelingsprogramma's, niets dan voordelen. Het is mijn enige bekommernis om de aandacht te vestigen op de kinderen die nu in het buitengewoon onderwijs vertoeven zonder daar eigenlijk thuis te horen.

Het onderwijsaanbod voor kinderen met een handicap staat al lange tijd ter discussie. Steeds vaker wordt er gepleit voor een sociale en maatschappelijke integratie van kinderen met speciale zorgbehoeften. Dat is een zeer ambitieuze visie, en er is nog veel werk aan de winkel. Een serene en constructieve reflectie is meer dan op zijn plaats. We moeten in eerste instantie niet uitgaan van polemieken of controversen over de wenselijkheid van inclusie, maar moeten aandacht schenken aan de mogelijkheid en de maatschappelijke gevolgen ervan.

De bekommernis om dergelijke kinderen zo veel mogelijk in het gewoon onderwijs te laten opgroeien, richt zich eigenlijk op twee componenten : de ouders en het kind zelf. Iedereen in deze commissie kan in zijn familie, buurt of bredere kennissenkring de speciale toestand ervaren van gezinnen met een

Librecht

zorgbehoevend kind. Ouders brengen vaak een bewonderenswaardige offerende inzet op in de moeilijke weg van opvoeding en begeleiding die ze moeten gaan. Vanaf de schok van de vaststelling, over de beproeving van het aanvaardingsproces, tot de langzame verwerking, blijft de inzet van deze mensen er een van voortdurende zorg en opoffering. Tegelijk heeft ook het kind, en vooral het kind, recht op een zo natuurlijk mogelijke benadering van zijn handicap en op een zo integraal mogelijke persoonlijke aanvaarding.

De discussie over wat ik liever geen inclusief onderwijs maar een zoveel mogelijk inclusief onderwijs noem, is dan ook ontegensprekelijk terecht. De integratiegedachte voor gewone kinderen en voor kinderen met speciale zorgbehoeften dient dan ook zo veel mogelijk geoptimaliseerd te worden. Toch schijnt dit proces niet zo vanzelfsprekend en rimpelloos te verlopen. Ook hier liggen, zoals op veel plaatsen in de onderwijswereld, droom en realiteit ver uit elkaar. Er bestaan op dit punt nog heel wat vragen en oningevulde verwachtingen.

De samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs, is miniem. Waar er al belangstelling voor zou bestaan, moet ze voortdurend worden aangewengeld. Soms bieden de GON-projecten natuurlijk een oplossing, maar ook die impact is miniem en onvoldoende. De GON-projecten lopen sinds de jaren tachtig in het kader van de toenmalige zorgverbreding.

Ik heb me daar altijd vragen bij gesteld. Het was de bedoeling om het kind zoveel mogelijk aan het gewoon onderwijs te laten participeren en de bijkomende zorg enkele uren per week te laten verstrekken door een begeleider uit het buitengewoon onderwijs. Toen al, en nu nog, waren en zijn vele ouders onwetend van dit project. De mogelijkheid wordt veelal benut door hooggeschoolde ouders. Men richt zich enkel tot een selecte doelgroep. Het zijn meestal die ouders die door informatie en mobilisatie door de PMS-centra en CLB's, de school over de streep trekken. Daarenboven staan veel scholen ietwat weigerachtig tegenover het project, erger zelfs : ze weten nauwelijks iets van de GON-projecten af.

Daar komt nog bij dat de GON-hulp zeer beperkt is en zich enkel richt op de leerling in kwestie. Overleg met de klasleerkracht en het -team is veelzeldzaam. De projecten hebben wel een grotere gevoeligheid voor inclusief onderwijs aange-

schert, maar ze kennen voorlopig niet de gewenste resultaten.

De ruimere inzet voor het inclusief onderwijs vertoont zowat dezelfde gebreken. Waar enkele schaarse scholen zich voorzichtig op het pad van het inclusief onderwijs wagen, blijkt al gauw dat de draagkracht van de gewone school te gering is. Aangepast materiaal en gebouwen zijn zo goed als onbestaande. Medische en didactische criteria voor de al dan niet doorverwijzing zijn onvoldoende uitgewerkt. Didactische en orthodidactische methoden voor kinderen in gewone scholen bestaan bij mijn weten niet. De betreffende ouders worden niet of onvoldoende geïnformeerd over de problematiek van hun kind. Dat kan ook moeilijk omdat er geen informatiebronnen aanwezig zijn. Voor de ouders wordt het dan ook vaak zeer moeilijk om een weloverwogen en verantwoorde beslissing te nemen. Naar het effect bij leerlingen in het geïntegreerd of inclusief onderwijs op hun sociale en emotionele welzijn, en hun integratie daardoor, werd nog geen onderzoek verricht.

Van de leerkrachten verwacht men dat de hele klaspraktijk wordt afgestemd op de dualiteit tussen diverse en specifieke noden in die scholen, zowel op het vlak van inhoud, methoden, leertijd, leer-tempo als evaluatie. Dit terwijl de vorming en nascholing voor deze veeleisende en speciale didactische aanpak onvoldoende is. Het gevolg is dat leerkrachten niet weten hoe ze problemen moeten aanpakken en dan maar zelf op zoek gaan naar een oplossing of gedemotiveerd afhaken. Leerkrachten werken immers in het algemeen enkel spontaan aan vernieuwingen mee als ze er het nut van inzien en als ze de veranderingen menen aan te kunnen. Ten slotte blijkt de differentiatie die in de eindtermen aanwezig is, niet te volstaan om de speciale situatie van het geïntegreerd of inclusief onderwijs op te vangen.

Wat is uw algemene beleidsvisie op deze zaak ? Hoe kan deze problematiek worden ingepast in de algemene bevordering van het comfort van de leerkracht ? Welke maatregelen kunnen ouders nauwer betrekken bij de didactische bevindingen over de handicap van hun kind ? Hoe ziet u de structurele en inhoudelijke aanpassing van de scholen ? Is er een aanzet tot wetenschappelijk onderzoek hierover ? Zo ja, hoe ziet u dat concreet ? Wat vindt u van de te weinig gedifferentieerde eindtermen in deze situatie ?

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Als getuige van dichtbij kan ik een aantal aspecten van uw interpellatie goed volgen. Ik wil ze voor een groot deel onderschrijven.

De term inclusief onderwijs is zodanig in opmars dat hij dringend een duidelijke omschrijving moet krijgen. Men kan het woord semantisch ontleden, maar er worden tegenwoordig meer betekenissen aan toegevoegd dan de zuiver semantische. De interpretatie en oriëntering hangen af van de invalshoek of het perspectief.

Vaak kijkt men daarbij nogal meewarig naar het buitengewoon onderwijs. Het buitengewoon onderwijs is vrij jong in ons land. Ik mis een heuse evaluatie. Als oudervereniging blijven wij met klem zeggen dat dit onderwijs voor heel wat opvoeders en onderwijsverantwoordelijken, maar ook voor betrokken families, ouders en kinderen, een buitengewoon goed onderwijs is.

Vanuit dit perspectief hebben drie leden van mijn fractie een onderwijsnota naar voren gebracht. Zij vragen aandacht voor het buitengewoon onderwijs. Ze stellen dat de leerkrachten voor 100 percent mogen worden vergoed voor een viervijfde job. Er worden van hen immers een buitengewoon engagement en een grote inzet verwacht. In heel wat gevallen engageren zij zich ook voor een permanente bij- en navorming. Daar staat weinig verloning en vaak weinig respect tegenover. Die meewarige kijk op het buitengewoon onderwijs is dan ook totaal onterecht.

De GON-projecten zijn nog jonger. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat ze niet krijgen waar ze recht op hebben. Vaak gaat het om een enorme stap in de integratie van een leerling als die van het buitengewoon naar het regulier onderwijs kan gaan om zich daar te ontwikkelen tot een goed mens, tot een buitengewoon vakmens of een beter geschoold iemand. Het comfort van de leerkracht is natuurlijk van groot belang, maar het comfort van de leerling moet mijns inziens op de eerste plaats komen.

Het wordt hoog tijd dat het departement Onderwijs zijn visie op het buitengewoon onderwijs geeft. Welke plaats wil het dit onderwijs geven ? Op welke manier zal dit onderwijs kansen krijgen ? Ik wil me vanuit dit perspectief bij de heer Librecht aansluiten en erop aandringen dat alle betrokken partijen te gelegener tijd worden gehoord.

De voorzitter : Ik wil graag een woordje uitleg geven aan de nieuwe commissieleden. De commis-

sie voor Onderwijs is zeer bezorgd om het buitengewoon onderwijs en de nieuwe tendensen zoals inclusief onderwijs. We hebben daar tijdens de vorige zittingsperiode, na het advies van de VLOR, uitvoerig over gedebatteerd met minister Baldewijns. Het zou nuttig zijn om de verslagen daarover eens na te lezen.

De commissie heeft in het voorjaar een bezoek gebracht aan het buitengewoon onderwijs in de Brusselse regio. We hebben over de netten heen gesproken met de directies. We hebben een knelpuntennota opgesteld, die aan de minister bezorgd en met haar besproken. We hebben afgesproken om met de commissie een forum te organiseren waar alle aspecten van dit onderwerp aan bod kunnen komen. De datum daarvan ligt nog niet vast. De sector, het parlement, de administratie en de minister moeten de velen op elkaar afstemmen.

Ik zou de woorden 'meewarige kijk op het buitengewoon onderwijs' niet in de mond durven nemen. Iedereen is ervan overtuigd dat we te maken hebben met een monument. Het doorvoeren van een aantal aanpassingen is evident. Er zijn te veel type-8-scholen, nu zouden er ook te veel type-3-scholen zijn. Hoe komt dat ?

Tegenover de ouders moeten we voorzichtig zijn. We mogen geen valse verwachtingen scheppen. Het is een complexe, gevoelige materie. We moeten het geplande forum zeer goed voorbereiden en alle betrokkenen uitnodigen en ermee van gedachten wisselen.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Handelde de discussie met minister Baldewijns over inclusief of over buitengewoon onderwijs ?

De voorzitter : Het ging over een advies van de VLOR over het buitengewoon onderwijs.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het buitengewoon onderwijs kwam in de voorbije maanden al enkele keren aan bod in deze commissie.

De heer Librecht brengt vooral de onvolkomenheden en tekorten van het onderwijssysteem en de leerkrachten naar voren. Mijn ervaring is echter dat er ontzettend veel inspanningen worden geleverd voor kinderen met een handicap, ook in het gewone onderwijs. Leerkrachten die in het reguliere onderwijs worden geconfronteerd met een handicap, worden extra belast door de differentiëring.

Vanderpoorten

Maar men moet toegeven dat in Vlaanderen ontzettend veel goede praktijkvoorbeelden te vinden zijn. Zowel in het buitengewoon onderwijs als in de GON-projecten wordt ontzettend hard gewerkt.

De algemene beleidsvisie op het inclusief onderwijs wil uitsluiting tegengaan en tegemoetkomen aan het recht op onderwijs op maat. Andere essentiële uitgangspunten zijn de realisatie van kwalitatief hoogstaand onderwijs en de bevordering van gelijke kansen als strategische doelen. Dat gaat verder dan de integratie van kinderen met een handicap, het omvat alle vormen van kansarmoede. Een definiëring van het begrip dringt zich op.

Voor de integratie van leerlingen met een handicap hebben we al een zekere traditie opgebouwd in het geïntegreerd onderwijs. Deze onderwijsvorm gaat er echter nog te veel van uit dat de extra ondersteuning vooral gericht moet zijn op de compensatie van de beperkingen van de leerling zodat hij of zij het gewone curriculum aankan. Dit heeft tot gevolg dat het aantal kinderen met een handicap dat gebruik maakt van het geïntegreerd onderwijs, relatief beperkt is gebleven.

Inclusief onderwijs daarentegen vertrekt van het principe dat de ondersteuning erop gericht moet zijn leerkrachten te helpen het onderwijs zodanig aan te passen dat een voor de leerling toegankelijk curriculum ontstaat binnen de context van de gewone klas. De fundamentele vraag is dus niet langer of de leerling zich voldoende kan aanpassen om onderwijs te volgen in deze school, maar of de school voldoende aangepast is om deze leerling met zijn mogelijkheden en beperkingen een kwaliteitsvol onderwijsaanbod te verschaffen. De maatregelen die in het verleden werden genomen om binnen het gewoon onderwijs een vernieuwingsproces op gang te brengen om beter in te spelen op de behoeften van leerlingen met problemen en die door de huidige Vlaamse regering nog worden geïntensifieerd – ik verwijs hierbij naar de zorgverbreiding – moeten in deze context worden gezien.

In mijn beleidsnota geef ik ook expliciet aan dat in de strijd tegen dualisering en voor de bevordering van gelijke kansen de doorverwijzing van leerlingen naar het buitengewoon onderwijs beperkt moet worden tot die leerlingen die het echt nodig hebben. Verder zullen ter realisatie van de zorgzame school de projecten rond het geïntegreerd onderwijs worden voortgezet en geoptimaliseerd. De mogelijkheden en grenzen van het inclusief onderwijs zullen op projectmatige basis worden afgetast.

Op 1 september 1999 werd een project opgestart dat zich richt op de inclusie van kinderen met een verstandelijke handicap in het gewoon lager onderwijs.

De bijkomende opdracht zorg te dragen voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften, versterkt bij leerkrachten echter ook het gevoel dat de druk op hun functioneren almaar verhoogt als gevolg van toenemende eisen vanuit de samenleving, nieuwe maatschappelijke problemen waarvoor op hen een beroep wordt gedaan en onderwijsspecifieke aspecten zoals eindtermen en leerplannen die gerealiseerd dienen te worden. De confrontatie met leerlingen met bijzondere noden versterkt vaak het gevoel de situatie niet meer aan te kunnen. Het is duidelijk dat als we verwachten dat leerkrachten hun klaspraktijk en pedagogisch-didactisch handelen meer afstemmen op de behoeften van de leerlingen en dus verondersteld worden meer dan nu leerlingen met problemen binnen de eigen klas en school op te vangen, zij hiertoe de nodige ondersteuning moeten krijgen.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat aan deze problematiek voldoende aandacht moet worden besteed tijdens de initiële opleiding. Vaak bevinden leerkrachten zich in een situatie van handelingsverlegenheid als ze worden geconfronteerd met leerlingen met bijzondere pedagogische en didactische noden, dit omdat ze onvoldoende op deze situaties worden voorbereid tijdens de opleiding. Het vakmanschap van de leerkracht manifesteert zich niet als resultaten worden bereikt met de leerlingen die over voldoende mogelijkheden beschikken, maar wel in die situaties waar ze erin slagen leerwinst te realiseren bij leerlingen die het moeilijker hebben.

Bij de geplande evaluatie van de lerarenopleiding zal aan dit aspect zeker aandacht worden besteed. Het is mijn overtuiging dat als de handelingsbekwaamheid van leerkrachten via opleiding, nascholing en ondersteuning in the job kan worden gerealiseerd, dit ongetwijfeld zal bijdragen tot zijn of haar comfort en welbevinden. Het is een kwestie van voorbereiding.

Uiteraard zijn ook de ouders betrokken partij. De onderzoekspraktijk toont aan dat als scholen inspanningen leveren om kinderen met problemen binnen het gewoon onderwijs op hun niveau op te vangen door het programma af te stemmen op wat het kind aankan, de ouders daar expliciet bij moeten worden betrokken. Het CLB heeft de opdracht een school te ondersteunen bij het vormgeven van de wijze waarop met ouders overlegd kan worden

Vanderpoorten

over het onderwijsaanbod aan hun kind. Nog al te vaak wordt over problemen inderdaad niet voldoende open gecommuniceerd. Daardoor komen adviezen inzake zittenblijven of oriëntering vaak te onverwacht bij ouders aan.

Scholen zullen hierin nog een groei- en leerproces moeten doormaken. We merken wel dat we op de goede weg zijn. Dat heeft te maken met een meer doorgedreven vorm van betrokkenheid en inspraak, die de laatste jaren en maanden duidelijk in vele scholen veld wint en van groot belang is voor deze kinderen en hun ouders.

De opvang van kinderen met een handicap noodzaakt in vele gevallen ook structurele en organisatorische aanpassingen. Deze kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld de fysieke toegankelijkheid van de school. Deze problematiek moet worden bekeken binnen de context van de bestaande procedures inzake bouw en vernieuwbouw van scholen. Er bestaan geen afzonderlijke of prioritaire procedures voor dergelijke aanpassingen.

Voor aanpassingen van didactisch materiaal en het ter beschikking stellen van aangepast meubilair, bestaat er binnen het departement Onderwijs een regeling waardoor de scholen een aanvraag tot bekostiging kunnen indienen. De aanvragen hebben vooral betrekking op de omzetting van handboeken en cursussen in braille of grootdruk, en het ter beschikking stellen van braille en low-vision-toestellen en aangepast meubilair.

Het is evident dat al deze randvoorwaarden gerealiseerd moeten zijn om integratie mogelijk te maken. Belangrijker nog voor de realisatie van inclusief onderwijs is de mate waarin scholen en leerkrachten erin lukken het curriculum toegankelijk te maken voor de leerlingen. Curriculumdifferentiatie wordt als één van de belangrijkste sleutels beschouwd om inclusief onderwijs in praktijk te brengen. Het gaat hierbij zowel om doelstellingen, leerprocessen en inhoud, als om organisatie, groeperingsvormen, didactische werkvormen en evaluatie. Wil inclusief onderwijs een kans krijgen, dan moeten kinderen met speciale onderwijsbehoeften een eigen leerlijn kunnen volgen die afgestemd is op hun mogelijkheden. Het algemeen geldend curriculum moet kunnen worden aangepast.

Dit punt vormt voor veel leerkrachten echter een knelpunt. Een afwijking van het leerplan voor individuele leerlingen gaat immers in tegen de verwachtingen van ouders, en de eindtermen, leer-

plannen en de kwaliteitscontrole door de overheid bieden hier weinig of geen ruimte voor. In mijn beleidsnota wijs ik in het kader van de erkenning van de professionaliteit van de leerkrachten op het feit dat de vertaling van de eindtermen in de leerplannen momenteel te voorschrijvend is, wat leerkrachten in hun creativiteit belemmert.

Dit sluit mijns inziens aan bij wat de heer Librecht in zijn vraagstelling aanduidt als 'de te weinig gedifferentieerde eindtermen'. De leerplannen moeten voldoende ruimte laten aan leerkrachten om creatief in te spelen op wat zich door de kinderen en jongeren aandient. Leerkrachten zijn vormgevers van het onderwijs, geen loutere uitvoerders ervan. De leerkracht moet ruimte krijgen om op een flexibele wijze met het curriculum om te gaan en zijn aanpak in de klas te differentiëren. Het is noodzakelijk dat deze flexibiliteit op schoolniveau wordt ondersteund. De inspanningen van leerkrachten en scholen op dit vlak moeten binnen de kwaliteitscontrole de nodige aandacht en waardering krijgen. Ik merk dat in het basisonderwijs wel veel aan differentiatie gedaan wordt. Dit gebeurt niet enkel in klassen met kinderen met bijzondere noden, maar ook in de gewone klassen, bijvoorbeeld via het contractwerk.

Ten slotte werd er een vraag gesteld over het wetenschappelijk onderzoek hierover. Aansluitend bij het advies over inclusief onderwijs dat de Vlaamse Onderwijsraad op 7 juli 1998 uitbracht, werd door de KULeuven recent een onderzoek afgerond. Hierbij werd in tien praktijksituaties gepeild naar de faciliterende en remmende factoren voor de realisatie van inclusief onderwijs.

Een belangrijke vaststelling hierbij was dat, alhoewel er duidelijk tekenen zijn dat scholen op weg gaan, de gangbare onderwijs- en klaspraktijk nog te veel buiten schot blijft. Toch is dit net één van de cruciale aspecten in de realisatie van meer onderwijs op maat. Extra inspanningen op dit vlak lijken meer dan gerechtvaardigd. Men heeft dus nog een heel lange weg af te leggen.

Ik wil ook verwijzen naar de lopende evaluatieonderzoeken over het zorgverbredings- en onderwijsvoorrangsbeleid, die elementen zullen aanleveren over de mate waarin scholen erin slagen beter om te gaan met verschillen tussen leerlingen. Over de resultaten en het te voeren beleid in de toekomst zal in het najaar in het Vlaams Parlement een discussie gevoerd kunnen worden, maar dan specifiek over zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid.

Vanderpoorten

Ik wil nog aanstippen dat deze commissie een forum heeft aangekondigd over het buitengewoon onderwijs. Een aantal specialisten zal hierop worden uitgenodigd, en men zal in ruime mate van gedachten kunnen wisselen over de opties van het toekomstige beleid. Ik heb hier in de commissie ook al gezegd dat een belangrijk onderdeel van de beleidsbrief aan buitengewoon onderwijs zal zijn gewijd.

Ik wil me aansluiten bij de ervaringen van mevrouw Janssens met het buitengewoon onderwijs. Ook ik ervaar dat men daar ontzettend hard werkt. Het is bijzonder indrukwekkend om te zien hoe men daar samenleeft met de leerlingen en hoe men met hen begaan is.

Vlaanderen heeft inderdaad nog een hele weg te gaan, maar we zijn er wel al in geslaagd om een aantal van onze ervaringen door te geven aan het buitenland. Ik heb enkele commissieleden reeds verteld dat bij een recent bezoek aan Moskou bleek dat men daar heel enthousiast is over de Vlaamse voorbeelden. Onze knowhow en expertise worden er met beide handen aangegrepen. Natuurlijk moet er heel veel bijgestuurd worden, en moeten daar grote discussies over op gang gebracht worden. We dienen ook voortdurend te leren van onze eigen ervaringen. Maar toch meen ik dat het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen absoluut onze waardering verdient.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Ik stel vast dat het beleid hier een grote bekommernis voor aan de dag legt. Om dit te accentueren zal mijn fractie dan ook een met redenen omklede motie indienen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Librecht werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Christian Van Eyken tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rechtsgeldigheid van de besluiten tot benoeming van leerkrachten voor een Franstalige school in Wezembeek-Oppem

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Eyken tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rechtsgeldigheid van de besluiten tot benoeming van leerkrachten voor een Franstalige school in Wezembeek-Oppem.

De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, op 16 december 1999 heeft de gemeenteraad van Wezembeek-Oppem besloten om over te gaan tot de vaste benoeming van drie personeelsleden voor de Franstalige school Het Hoeveke. Tegen deze benoeming werd een klacht ingediend door de leden van de oppositie in Wezembeek-Oppem, die zegden dat de benoemingen niet rechtsgeldig waren.

Op 15 februari 2000 schorste de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant de drie betrokken gemeenteraadsbesluiten. In zijn schorsingsbesluit verwijst hij onder meer naar artikel 14 van de wet van 30 juli 1963 over de taalregeling in het onderwijs. Dat artikel bepaalt dat in de lagere scholen waar het onderwijs van de tweede taal wettelijk verplicht is, dit onderwijs gegeven wordt door een onderwijzer die het bewijs heeft geleverd van zijn grondige kennis van de tweede taal en tenminste van een voldoende kennis om te onderwijzen.

Verder verwijst de gouverneur in zijn schorsingsbesluit naar artikel 16 van dezelfde wet, dat bepaalt dat indien een inrichting moeilijkheden ondervindt om een kandidaat met de vereiste taalbekwaamheid aan te werven, de minister een tijdelijke afwijking mag toestaan op de bepalingen van de artikelen 13 en 14. En die tekst kan voor de duur van een jaar tweemaal hernieuwd worden.

Verder verwijst hij ook naar een advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht van 22 januari 1976, waarin gezegd wordt dat onder schooloverheden dient te worden verstaan hetzij de overheid die een onderwijsinstelling organiseert – wat de inrichtende macht betekent – hetzij al wie gezag heeft over leerlingen of verantwoordelijkheid draagt in de administratieve organisatie van een onderwijsinstelling.

Van Eyken

Ten slotte verwijst hij ook nog naar artikel 27 van het koninklijk besluit van 18 juli 1966, dat bepaalt dat niemand kan worden bevorderd of benoemd tot een ambt in de plaatselijke diensten van een randgemeente indien hij de Nederlandse taal niet kent. De kennis van deze taal moet worden bewezen door ofwel het vereiste diploma of studiegetuigschrift, waaruit blijkt dat het onderwijs in het Nederlands werd genoten, ofwel door een examen.

De gouverneur besluit hieruit dat met toepassing van de bovenvermelde wetgeving op het gebruik van de taal in bestuurszaken, het onderwijzend personeel van de gemeentelijke Franstalige basisscholen in de zes randgemeenten zijn kennis moet bewijzen van de taal van het gebied waarin de school gelegen is, dus het Nederlands.

Nochtans, mevrouw de minister, heeft uw bestuur bij een brief van 4 februari 2000 bevestigd aan de schooldirecteur van de school in Wezembeek-Oppem dat het schoolbestuur een personeelslid slechts vast kan benoemen indien deze persoon op de ingangsdatum van de vaste benoeming voldoet aan een aantal voorwaarden. Voldoen aan de taalwetten is zo'n voorwaarde. Overeenkomstig artikel 13 van de wet van 30 juli 1963 moeten de personeelsleden van de Franstalige basisscholen van de faciliteitengemeenten die de verplichte tweede taal Nederlands niet onderwijzen, slechts het bewijs leveren van de grondige kennis van de onderwijstaal van de school, namelijk het Frans. Dus ofwel werd het diploma waarop de aanstelling steunt in de Franse taal opgesteld, ofwel heeft het personeelslid een getuigschrift voorgelegd waaruit blijkt dat hij voor een examencommissie van de Staat of het ministerie van de Franse Gemeenschap is geslaagd voor een examen over de grondige kennis van de onderwijstaal.

In de brief staat ook te lezen dat met personeelsleden die de verplichte tweede taal niet onderwijzen, wordt bedoeld : de kleuteronderwijzers, de leermeesters godsdienst, niet-confessionele zedenleer en lichamelijke opvoeding, de leerkrachten van het eerste of tweede leerjaar, de onderwijzers van het derde, vierde, vijfde of zesde leerjaar waar de lessen Nederlands worden gegeven door een andere leerkracht die voldoet aan artikel 14 van de vernoemde wet. Krachtens artikel 14 van deze wet moet de onderwijzer die belast is met het onderrecht in de verplichte tweede taal, kunnen bewijzen dat hij over een grondige kennis van deze tweede taal en tenminste over een voldoende kennis van de onderwijstaal van de school beschikt.

In de brief is eveneens te lezen dat het bewijs van de grondige kennis van het Nederlands verkregen kan worden door ofwel het Nederlandstalig diploma voor te leggen waarop de aanwerving steunt, ofwel een getuigschrift grondige kennis van de verplichte tweede taal – het Nederlands – dat werd afgeleverd door de examencommissie van de Staat of door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

In de brief staat ook dat als een personeelslid de vereiste taalbekwaamheid niet kan bewijzen, het schoolbestuur bij gebrek aan kandidaten een taalafwijking kan aanvragen bij de minister. Taalafwijkingen zijn echter beperkt tot driemaal per jaar.

Na de indiening van dit interpellatieverzoek ontdekte ik dat minister Sauwens in tussentijd die de besluiten van de gemeenteraad van Wezembeek-Oppem vernietigd had. Zowel de beslissing tot schorsing van de gouverneur van Vlaams-Brabant als het besluit van minister Sauwens, staan in contrast met de brief van 4 februari 2000 van uw bestuur.

Wat is het standpunt van de minister ? Een antwoord van de minister kan misschien voor enige rechtszekerheid zorgen in de Franstalige gemeentescholen van de Franstalige randgemeenten.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, u herinnert zich misschien dat ik een tweetal weken geleden zei dat ik over deze materie een vraag om uitleg had ingediend. De voorzitter heeft me daarvoor verwezen naar de interpellatie van de heer Van Eyken.

Zoals de heer Van Eyken al zei, heeft minister Sauwens enkele weken geleden drie benoemingsbesluiten voor leerkrachten voor het Franstalige schooltje Het Hoeveke in Wezembeek-Oppem vernietigd. Eerder had de gouverneur die besluiten al geschorst. De gemeente heeft toen beslist om ze toch te handhaven, waarna minister Sauwens de besluiten heeft vernietigd.

Hij heeft op 25 mei 2000, dezelfde dag dat we het daarover hadden in de commissie voor Onderwijs, naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh, herhaald dat hij bij die beslissing blijft. Hij zei : 'Zoals ik in mijn besluit van 17 mei over de vernietiging van de benoeming van drie leerkrachten van de school Het Hoeveke in Wezembeek-Oppem stelde, zijn de personeelsleden van het Franstalig gemeentelijk onderwijs ook on-

Van Nieuwenhuysen

derworpen aan de bestuurstaalwet. Zij zijn immers gemeentelijke ambtenaren. Overeenkomstig artikel 27 van de samengevoegde wetten moeten kandidaten vooraf aantonen dat ze over kennis van de Nederlandse taal beschikken. In twee recente arresten stelde de Raad van State uitdrukkelijk dat onderwijzers in het lager gemeentelijk onderwijs als gemeenteambtenaren ook onderworpen zijn aan de bestuurstaalwet.'

Mevrouw de minister, naar aanleiding van de vernietiging door minister Sauwens liet de burgemeester van Wezembeek-Oppem in *Le Soir* verstaan dat u hem had laten weten dat op het faciliteitenonderwijs uitsluitend de taalwetgeving van het onderwijs van toepassing is. Ik citeer : 'Le bourgmestre de Wezembeek, François van Hoobrouck, s'étonne de l'annulation d'autant que la ministre flamande de l'enseignement, Vanderpoorten, lui avait notifié que seule la loi sur l'emploi des langues de l'enseignement était d'application.'

Dat impliceert dus dat de taalwetgeving op bestuurszaken niet van toepassing zou zijn. Hebt u die boodschap effectief overgebracht aan de heer van Hoobrouck ? Waarop hebt u die stelling dan gebaseerd ? Welke houding neemt u aan in dit dossier ? Geeft u de heer van Hoobrouck gelijk of minister Sauwens ? Wat is de houding van de Vlaamse regering in dit dossier ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de Voorzitter, ik geef voorlopig niemand gelijk en zal hier ook slechts een voorlopig antwoord geven. De heren Van Eyken en Van Nieuwenhuysen wijzen op een bestaande tweespalt in de interpretatie van de administraties Onderwijs en Binnenlandse Zaken over de toepasbaarheid van de bestuurstaalwetgeving op onderwijzers.

Volgens de onderwijstaalwetgeving van 1963 heeft een onderwijzer in een Franstalige basisschool in Vlaanderen geen bewijs van een grondige kennis van het Nederlands te leveren. Natuurlijk moet de onderwijzer die de verplichte tweede taal Nederlands onderwijst, dat wel doen, maar dat is een uitzondering.

Minister Sauwens en de administratie Binnenlandse Zaken zijn echter van mening dat onderwijzers ook aan de voorwaarden van de bestuurstaalwetgeving moeten voldoen. Dat betekent dat ze wel

het bewijs moeten leveren van een grondige kennis van het Nederlands. Het schorsingsbesluit van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant werd dan ook gevolgd door een annulatie van de benoemingen door minister Sauwens in het kader van het administratief toezicht op de gemeenten.

Het is dus de vraag of de onderwijstaalwetgeving van 1963 al dan niet een specifieke wetgeving is die de toepassing van de bestuurstaalwetgeving aan de kant zet. Deze juridische vraag is bijzonder complex omdat de taalwetgeving tegenstrijdige visies mogelijk maakt. Daarom geef ik u nu dan ook slechts een voorlopig antwoord.

Ik wil mij beroepen op artikel 61 paragraaf 2 van de bestuurstaalwetgeving : 'De ministers raadplegen de Vaste Commissie voor Taaltoezicht over alle zaken van algemene aard die de toepassing van deze gecoördineerde wetten betreffen.' Mijn medewerkers zullen met de medewerkers van minister Sauwens overleggen over een precieze vraagstelling. Ik zal minister Sauwens daar morgen over spreken. Op basis van het advies van de commissie zal ik een definitief antwoord op uw vraag formuleren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, er is inderdaad een tweespalt in de regering. De minister van Binnenlandse Aangelegenheden was zeer affirmatief, en deed hiervoor een beroep op twee uitspraken van de Raad van State. Mijn fractie zal een motie indienen waarin de visie van minister Sauwens wordt ondersteund.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lage promotiekansen van vrouwelijke academici

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Holemans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lage promotiekansen van vrouwelijke academici.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ongeveer een half jaar geleden heb ik in deze commissie op basis van een aantal rapporten uit binnen- en buitenland een vraag gesteld over de lage promotiekansen van vrouwelijke academici. In uw antwoord zei u dat u de problematiek erkende, en dat de VRWB zich over deze kwestie zou buigen en daar op relatief korte termijn een advies over zou formuleren. Dat was voor mij een bevredigend antwoord.

Enkele weken geleden verscheen er echter een publieke tribune, die door meer dan 60 personen uit verschillende universiteiten en andere organisaties onderschreven werd en die als een soort noodkreet overkwam. De titel was 'Oproep aan alle universitaire overheden'. Er werd in gevraagd om op korte termijn heel concrete stappen te zetten om aan vrouwelijke academici promotiekansen te bieden.

Hebben uw kabinet en de VRWB ondertussen al stappen ondernomen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb inderdaad ook kennis genomen van de oproep die enkele weken geleden in De Morgen is verschenen. Ik verzeker de commissie ervan dat deze problematiek mij bezighoudt. Op verschillende manieren probeer ik vooruitgang te stimuleren, maar het is uiteraard moeilijk om op korte termijn concrete resultaten te boeken.

Uit alle gepubliceerde cijfers blijkt dat in verhouding tot het aandeel in de bevolking en in de participatie aan universitaire studies, vrouwen ondervertegenwoordigd blijven in de doorstroming naar een academische carrière. Dat geldt trouwens niet alleen voor de academische wereld, maar bijvoorbeeld ook in de bedrijfswereld of op politiek vlak. Iedereen wordt zich daar vandaag wel bewust van.

In mijn vorig antwoord heb ik naar een belangrijke studie verwezen die door de VRWB wordt uitgevoerd inzake wetenschappelijk onderzoek en genderspect. De bedoeling is materiaal te verzamelen voor een vergelijkende studie over de maatregelen in het buitenland over deze thematiek. Deze studie werd evenwel nog niet afgerond. Ik zal er nogmaals bij de voorzitter van de VRWB op aandringen dat het werk wordt beëindigd tegen het begin van het nieuwe academiejaar, dus tegen 1 oktober 2000.

Op dit moment onderzoekt evenwel niet enkel de VRWB deze situatie. In het kader van het EU-netwerk over de vertegenwoordiging van vrouwen in het wetenschappelijk onderzoek, heeft de administratie Wetenschap en Innovatie een Vlaams overlegforum gevormd met afgevaardigden uit de universiteiten, de onderzoeksinstituten en de intermediaire financierende organisaties FWO en IWT. Dit overleg, dat pas enkele maanden geleden is gestart, heeft evenwel nog geen concrete resultaten opgeleverd.

Het voorgaande mag evenwel niet de indruk wekken dat hier geen aandacht aan wordt besteed in de academische middens zelf. Ik heb sterk de indruk dat de universiteiten zich bewust zijn van het probleem. Verschillende universiteiten hebben intern reeds initiatieven genomen om te onderzoeken welke maatregelen kunnen worden genomen om de promotiekansen van vrouwelijke academici te verhogen. Zoals we bij de vorige gelegenheid reeds konden vaststellen, heeft minstens één universiteit reeds een verantwoordelijke voor de behartiging van de genderproblematiek aangeduid en een aantal debatten over dit thema georganiseerd.

Het ligt wel niet in mijn bedoeling om de universiteiten te confronteren met dwingende maatregelen. Gelet op de autonomie van de instellingen en het principe van het afstandelijk bestuur, lijkt het mij meer aangewezen om – nadat de adviezen in kwestie bekend zijn – enkele initiatieven tot stimulering op te zetten zodat er een breed draagvlak is. In het kader van de verslaggeving van de universiteiten zal ik niet nalaten hen te vragen ook voor deze thematiek aandacht te hebben, en te rapporteren over interne stappen die ze hebben gezet.

Ik wil trouwens ook aanstippen dat dit thema in contacten met de VLIR regelmatig aan bod komt. Voor de adviesorganen voor academisch onderwijs en onderzoek waak ik zelf over de toepassing van de regel dat minstens een derde van de leden van het andere geslacht moet zijn.

Vanderpoorten

Tot slot wil ik nog even verwijzen naar een ander aspect van dezelfde problematiek. Het is genoegzaam bekend dat er momenteel op de arbeidsmarkt voor sommige meer technisch-wetenschappelijk gevormden een zekere schaarste heerst. Tegelijk blijkt dat in sommige studierichtingen het aantal vrouwelijke studenten duidelijk lager is dan de normale vrouwelijke participatie aan hogere studies. De Vlaamse regering neemt zich dan ook voor om in het kader van het programma Wetenschapsinformatie 2000 bijzondere aandacht te besteden aan de stimulering van de interesse van vrouwelijke studenten voor de opleidingen in bijvoorbeeld de wetenschappen en de toegepaste wetenschappen.

De aandacht voor deze problematiek leeft dus op de diverse betrokken niveaus. Maatregelen worden voorbereid of getroffen om door een actief stimuleringsbeleid deze problematiek trachten te verhelpen. Dat lijkt me heel belangrijk. Nochtans vrees ik dat het een illusie is te geloven dat een dermate complexe en traditionele situatie met zoveel actoren en maatschappelijke raakpunten, op korte tijd kan worden rechtgezet. Zichtbare effecten van deze inspanningen kunnen pas op middellange termijn worden verwacht.

Zonder ons te verliezen in een cijferslag, wil ik toch afronden met enkele positieve evoluties. Het aandeel van de vrouwen in de studenten toegepaste wetenschappen is de laatste decade gestegen van 16 naar 20 procent. Het aandeel onder de zelfstandige academische personeelsleden, waarnaar in de genoemde perstekst werd verwezen, steeg de laatste zeven jaar van 10 tot 13 procent, het aandeel vrouwen onder de vorsers van 36 naar 40 procent. Onder de doctorale vorsers van het FWO troffen we voor de afgelopen tien jaar slechts 27 procent vrouwen aan, nu reeds 42 procent. Bij de postdoctorale vorsers steeg het aandeel van 12 naar 33 procent. Hoewel de eerste cijfers minder indrukwekkend zijn dan de laatste, getuigen ze toch allebei van positieve veranderingen.

Ik verwacht de studie van de VRWB tegen 1 oktober. Dan kunnen we daar in de commissie verder over praten. Ik ben ervan overtuigd dat het belangrijk is om het debat zoveel mogelijk te stimuleren en ernaar te streven om op middellange termijn een meer evenwichtig beeld trachten te bereiken, en dit niet alleen op academisch vlak.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben tevreden met dit antwoord. Ik besef dat deze problematiek niet op één dag kan worden opgelost. Ik vraag dan ook om daar blijvend de aandacht op te vestigen. Ik vraag u om de VRWB een handje te helpen bij haar studie, wat zeker een positief effect zal hebben.

De minister heeft aangekondigd dat er op het vlak van de wetenschapsinformatie bijzondere aandacht zal gaan naar de vrouw in de wetenschappen en de toegepaste wetenschappen. We weten dat er een probleem is met de belangstelling voor toegepaste wetenschappen. Ik ben ervan overtuigd dat de tanende populariteit van deze richtingen meer te maken heeft met de wereldvreemdheid van de opleidingen, dan met een imagoprobleem. Maar goed, ik wil hier geen nieuw debat openen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de besluiten van de Top van Lissabon

De voorzitter : Aan de orde is vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de besluiten van de Top van Lissabon.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de besluiten van de Top van Lissabon zijn belangrijk. Natuurlijk staat de Top van Lissabon niet alleen, hij situeert zich in een proces van besluitvorming. We moeten nagaan hoe we een vruchtbaar evenwicht kunnen realiseren tussen het verlangen om de concurrentiekracht van de Belgische en Europese economie op peil te houden, en het voldoende sterk maken van de sociale cohesie.

De jongste tijd worden we steeds meer geconfronteerd met nieuwe termen zoals nieuwe economie. Het ziet ernaar uit dat dit begrip zich onomkeerbaar zal doorzetten, omdat het beantwoordt aan een werkelijkheid. Nu we definitief overgestapt zijn van een agrarische naar een industriële samenleving, komen we inderdaad terecht in een nieuwe economie.

Martens

Deze economie combineert technologie op een merkwaardige manier, met alle gevolgen voor zowel de economie als de samenleving in haar geheel. De economie en de samenleving veranderen daardoor van karakter. Terwijl de economie draait rond kernbegrippen als knowhow, informatie en kennis, worden er nieuwe eisen gesteld aan de mensen. Flexibiliteit, diversiteit en interactiviteit zijn daarbij sleutelbegrippen.

De capaciteit van de mensen moet worden versterkt, zodat ze die enorme hoeveelheden informatie kunnen verwerken en ze niet ten onder gaan in die informatiestroom. Zij zullen dit enkel aankunnen als ze intreden in bredere netwerkverbanden. We komen immers in een samenleving waar de concours d'idée uiteindelijk de motor zal zijn van de dynamiek. Dit alles gebeurt op een economisch gunstig moment, maar we moeten ervoor zorgen dat dat ook morgen nog zo zal zijn.

Ik herhaal dat het niet alleen om economie gaat, maar eigenlijk ook om de samenleving. Deze kenniseconomie impliceert een kennissamenleving, en we zijn het erover eens dat niemand uit de boot mag vallen. Dat gevaar is reëel : zich voortdurend moeten aanpassen en omgaan met onzekerheden is een zwaar wegende intellectuele bewapeningswedloop, die misschien de nieuwe sociale kwestie voor de komende jaren kan worden. We merken nu al dat laaggeschoolden het bijzonder moeilijk hebben.

Samen met die nieuwe economie moet een flankerend beleid worden ontwikkeld dat rekening houdt met sociale, culturele en dus ook onderwijsaspecten. Op die manier kunnen we de cirkel van de winnaars openbreken. Want als we niets ondernemen, zouden die winnaars een kleine elite vormen. We moeten ervoor zorgen dat veel mensen mee kunnen profiteren van de nieuwe dynamiek die zich ontwikkelt. Het zal er niet alleen op aankomen om mensen te beschermen, maar ook om ze uit te rusten en gereed te maken voor een nieuwe samenleving, waarin mondialisering, informatisering en globalisering zich hoe dan ook zullen opdringen.

Het is duidelijk dat de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën van een enorm grote betekenis zullen zijn. Cijfers tonen aan dat zowel België, Vlaanderen als Europa geen koplopers zijn. We hebben een grote achterstand ten opzichte van de Verenigde Staten. Dit gaat verder dan het louter economische. Het gaat ook over steun geven en het

verbeteren van een bepaalde maatschappelijke dynamiek. Men zou tal van cijfers kunnen geven over Europa en de Verenigde Staten, maar ik ga daar even over heen.

Op de Europese Top van 23 maart in Lissabon was de eerste vraag hoe we onze technologische ontwikkeling kunnen stimuleren. 'Op dit ogenblik hebben we een achterstand op de Verenigde Staten, bij ons zijn er bijvoorbeeld minder interneetaansluitingen. Verder is de omzet in de e-commerce drie keer groter in de Verenigde Staten, en zijn daar veel meer technologische jobs.'

Op die Top werd een plan uitgetekend om in de komende jaren – er werden duidelijke vervaldata bepaald – deze achterstand in te halen. Een aantal keren werd hierover al van gedachten gewisseld, bijvoorbeeld op het forum van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen en Kunst in februari jongstleden over de informatiemaatschappij. Ik ga die zaken hier niet herhalen, maar het is duidelijk dat belangrijke mutaties zich aankondigen.

Een onomkeerbaar proces van levenslang leren is nu ingezet. Er zal een verschuiving plaatsvinden van teaching naar learning. Een nieuw paradigma dringt zich daarbij op, wat implicaties zal hebben voor het lerarenberoep, zowel wat opleiding als wat herwaardering betreft. We zullen onze huidige pedagogische scenario's moeten hertekenen. Ik heb reeds gesuggereerd om een werkgroep samen te stellen met mensen die een visie hebben over hoe men opnieuw een architecturale ruimte kan creëren, waarin een biotoop zich op een nieuwe manier gaat ontwikkelen. Ook de schoolorganisatie kan worden herdacht. Ik zou daar vele elementen aan kunnen toevoegen die op dat forum van de Academie aan bod zijn gekomen.

Mevrouw de minister, eerst en vooral wil ik u vragen om een stand van zaken te geven. Wat is volgens u de relevantie van de conclusies van de Top van Lissabon voor ons eigen onderwijs ? Hoe verhoudt zich dat tot een aantal andere actieplannen ? Wat zijn daarvan de implicaties op het vlak van personeel en budget ? Welke afspraken werden gemaakt ? Deze aangelegenheid is immers in april al aan bod gekomen in de Vlaamse regering. Hoe gaat u daarmee om op Vlaams en federaal niveau ? Hoe wordt een en ander in tijd uitgezet en hoe wordt het veld zelf daarbij betrokken ?

Het is volgens mij belangrijk om antwoorden te kunnen krijgen die verder reiken dan wat u op een bepaald moment hebt gezegd aan de heer Decalu-

Martens

we. Het gaat hier natuurlijk over infrastructuur, over programma's, over elementen als – zoals de heer Vanleenhove ooit stelde – de nood aan een informaticacoördinator, maar het gaat ook over het formuleren van een fundamentele visie, over het bewerkstelligen van een mentale reconversie inzake opleiding, begeleiding en navorming. Van belang is hoe wij de werkorganisatie zien. Met andere woorden, hoe zullen wij mijn uitgangspunt realiseren? Hoe zullen we een win-winsituatie creëren waarin we aan de ene kant op een goede manier deelnemen aan die concurrentiële markt en er aan de andere kant ook voor zorgen dat er tegelijkertijd een proces ontstaat dat de sociale cohesie in de samenleving verder verrijkt?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil me hier ook deels bij aansluiten. We moeten opletten dat we de technologie en de ICT als bron en middel tot verwerving van kennis en als instrument om toegang te krijgen tot kennis niet verwarren met het verwerven van kennis, het zich oriënteren in kennis en het selecteren van kennis.

We moeten voorzichtig zijn. Het is niet omdat we de nieuwe technologie introduceren in het onderwijs dat we plots kunnen zeggen dat we ons onderwijs kwalitatief hebben verbeterd. We hebben immers enkel de toegang tot kennis vergroot en flexibeler gemaakt, wat voor uitdagingen zorgt. In die zin is er misschien een mentale reconversie nodig. We moeten jongeren en leraars er niet enkel mee leren omgaan, maar we moeten ze ook leren zich te wapenen tegen dergelijke kennisstromen, zodat ze er relevante informatie uit kunnen selecteren. Dat laatste is zeer belangrijk. De technologie zal er wel komen en we moeten er zeker in investeren. Ik hoop echter dat we tegelijkertijd even goed investeren om leraars en jongeren zich mentaal te leren wapenen tegen die veelheid van informatie en kennis.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik vond de uiteenzetting van de heer Martens natuurlijk zeer boeiend op intellectueel vlak. Ik heb er zeer aandachtig naar geluisterd. Onze agrarische samenleving is inderdaad geëvolueerd naar een industriële samenleving, en we maken nu een evolutie naar een kenniseconomie door. Er is een Europese top in Lissabon over geweest en we hebben er ook al heel

wat over kunnen lezen. De heer Martens spreekt over een intellectuele bewapeningswedloop, maar ik zie het gevaar niet.

Ik wil even blijven stilstaan bij die zogenaamde cirkel van de winnaars. Mijnheer Martens, u mag die uitdrukking uiteraard gebruiken, maar ik zie het niet zo. In de sociale werkelijkheid zullen we immers een heel andere evolutie kunnen vaststellen. Als u over winnaars spreekt, moet u daar ook de verliezers tegenover plaatsen en dat zouden dan diegenen zijn die niet of onvoldoende kunnen omgaan met de nieuwe technologie. Volgens mij zullen dit echter de meeste mensen zijn. Zij zullen de kudde vormen en precies in die groep moeten we de sociale cohesie blijven realiseren.

De samenleving past zich uiteraard aan als ze daar voldoende tijd voor krijgt. Degenen die echt kunnen meespelen in die kenniseconomie en in de evolutie van het onderwijs, moeten zich opstellen als de dienaars van onze bevolking. We kunnen er op die manier over waken dat onze sociale cohesie niet in het gedrang komt.

Ik vond de uiteenzetting zeer boeiend, maar die bemerking wenste ik er toch aan toe te voegen.

De voorzitter : Ik denk ook dat we er moeten voor zorgen dat er geen dualisering tot stand komt.

Ik heb het soms moeilijk met bepaalde begrippen. Men spreekt over kenniseconomie en kennismaatschappij, maar het gaat toch eerder over omgaan met informatie om zo kennis op te bouwen. Er worden bepaalde begrippen gebruikt, maar kennis is toch een psychisch proces en ik denk dus dat we moeten opletten welke begrippen we in die context hanteren.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, op vrijdag 28 april 2000 onderschreef de Vlaamse regering de conclusies van de top van Lissabon van 23 en 24 maart. De Vlaamse regering besliste dat de bevoegde Vlaamse ministers in overleg met hun administraties en de onder hun bevoegdheid ressorterende VOI's actieplannen zullen uitwerken en fiches zullen opstellen. In bijlage 1 vindt u een schema of overzicht van de taakverdeling, waarbij de voor het Vlaamse onderwijs relevante elementen zijn aangeduid. Dit schema vermeldt de opdracht, de streefdatum, de bevoegde minister en de Vlaamse diensten en personen die hiervoor verantwoordelijk zijn.

Vanderpoorten

Het is bovendien positief dat het Vlaams beleid en het Vlaams regeerakkoord zo goed als naadloos aansluiten bij de aanbevelingen van de top van Lissabon. We hadden deze ideeën dus al in ons hoofd vóór de top. We hebben trouwens al een aantal conclusies uit het Lissabon-document uitgevoerd of zijn die aan het uitvoeren.

Concreet zijn volgende conclusies relevant voor het Vlaamse onderwijs : het opstellen van indicatoren voor prestatiebeoordeling op verschillende gebieden van onderzoek en ontwikkeling ; een benchmarking van het aantal afgestudeerden in bedrijfskunde en wetenschappen en van de opleidingsmogelijkheden ; verwijdering van de hinderpalen voor mobiliteit van onderzoekers en docenten ; bevordering van de mobiliteit van studenten, docenten en opleidings- en onderzoekspersoneel ; toegang tot het internet en de multimedia voor alle scholen ; een zeer snel trans-Europees netwerk voor elektronische wetenschappelijke communicatie ; alle docenten moeten geschoold zijn in het gebruik van internet en multimedia en een halvering van het aantal 18- tot 24-jarigen dat alleen lager secundair onderwijs heeft gevolgd en verder geen onderwijs of opleiding krijgt.

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden is belast met de coördinatie van de opvolging van de top van Lissabon en zal hiervoor een voortgangsrapportering uitwerken. De integratie van de genoemde Europese initiatieven in en de afstemming op het e-Europe-initiatief behoren tot de bevoegdheid van de Europese Commissie. Bij de uitwerking van de eigen Vlaamse actieplannen zullen we uiteraard proberen zoveel mogelijk van deze initiatieven te integreren. E-learning moet worden opgevat als een Europese bijdrage tot het realiseren van e-Europe. Daarin wordt de integratie van allerlei initiatieven aangekondigd, met name het European Schoolnet en de Net Days. De geplande integratie is gericht op continuering en uitbreiding van de lopende engagementen en initiatieven, een duidelijker profilering in het kader van de e-Europe doelstellingen en meer coördinatie tussen de diverse projectteams. Tijdens de diverse expertenwerkgroepen, waarop ook het departement Onderwijs was vertegenwoordigd, werd aan de Commissie de boodschap gegeven dat de plannen tot integratie verder moeten gaan en dat er te weinig nadruk ligt op afstemming op de acties die nu al in de lidstaten worden ondernomen.

De programma's Socrates en Leonardo blijven in de eerste plaats gericht op uitwisseling van infor-

matie en ervaring. De ICT vormt een belangrijke component van deze projecten. De uitwisselingsprogramma's dragen eveneens bij tot het realiseren van strategische doelstellingen van e-Europe : alle burgers toegang geven tot de informatiemaatschappij, onderwijs en arbeidsmarkt innoveren en sociale samenhang bevorderen. Het verdient zeker aanbeveling deze initiatieven op te nemen in de actieprogramma's van e-Europe. Maar nogmaals, de hier voorgestelde integratie moet op Europees niveau worden gerealiseerd.

De organisatorische, personele en budgettaire implicaties van deze besluiten voor de Vlaamse Gemeenschap worden op dit ogenblik uitgewerkt en berekend.

De heer Luc Martens : Wanneer mogen we concrete budgettaire gegevens verwachten ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het cijferwerk is op mijn kabinet bijna afgerond. Daarna wordt het besproken binnen de regering, en dan kan ik u cijfers meedelen.

In de interkabinettenwerkgroep werd in essentie afgesproken dat om de zes maanden een stand van zaken zal worden opgemaakt en dat – parallel met de aanbevelingen van de top van Lissabon, die voor sommige punten deadlines vastleggen – een kalender wordt opgesteld voor de verdere concrete realisatie van conclusies. Het secretariaat van de werkgroep Onderwijs roteert om de zes maanden tussen de drie gemeenschappen. Voor elke actie werd op de top van Lissabon een bepaalde timing opgesteld. Ik kan u die informatie laten bezorgen. Niet alleen de commissie voor Onderwijs, maar alle commissies van het Vlaams Parlement zouden hierbij betrokken moeten zijn gezien de grote diversiteit van de domeinen. Ik veronderstel dat dat wel zal gebeuren.

Ik moet er u op wijzen dat er bij de voorbereiding van dossiers vaak een enorme tijdsdruk heerst. Het is meestal niet mogelijk zaken lang op hun beloop te laten. Ik ben uiteraard bereid hier later nog op terug te komen.

We willen de ICT net zo min als u op een elite richten. Dat zou een verkeerd signaal zijn. Die elite zal van huis uit al omringd zijn. Er mag geen dualisering tot stand komen. We moeten alle jongeren voorbereiden op de kenniseconomie.

Onder de vorige legislatuur kwam het PC/KD-project tot stand. We willen dat voortzetten en een

Vanderpoorten

aantal ideeën verder uitwerken. Ondersteuning en inhoudelijke uitbouw horen daar bij.

Het ICT-forum vindt plaats in november en zal in samenwerking met verschillende actoren worden opgezet. Onderwijs mag niet zijn eigen weg gaan, het VEV is een belangrijke betrokkene en ook andere organisaties zijn er al actief mee bezig.

De leerkrachten moeten een voldoende basis krijgen tijdens hun opleiding. Zij moeten het immers waarmaken in de praktijk. Er moet minder les worden gegeven over de computer en meer met de computer. De ICT moet een geïntegreerd onderdeel worden van het leerplichtonderwijs én van de permanente vorming.

Ik wil u nog enkele concrete punten noemen waar we al vrij ver mee staan. De toegang tot internet voor alle scholen is gepland tegen eind 2001. Alle leerkrachten scholen in pedagogisch gebruik van de ICT moet kunnen tegen eind 2002, initieel voor de nieuwe en via nascholing voor de andere leerkrachten. De implementatie van levenslang leren is een algemeen gegeven.

E-Europe past trouwens perfect in de beleidsop-tiek van het Vlaams onderwijs. Ik heb al verwezen naar PC/KD. Er is al 1,3 miljard frank in geïnvesteerd. Dat bedrag ging naar infrastructuur, software en nascholing. Voor dit jaar bedroeg de begroting 700 miljoen frank. Voor het einde van de zomervakantie zullen alle scholen een subsidie ontvangen van 675 frank per leerling van het derde tot het zesde leerjaar van de basisschool, en van 925 frank per leerling van de secundaire school. Via de overeenkomst met Telenet kregen sedert begin 1999 meer dan 2.200 scholen via e-line en Pandora snelle internetverbindingen. Via de databanken met beschrijvingen van educatieve software voor het basis- en secundair onderwijs worden de leerkrachten wegwijs gemaakt in het software-aanbod.

Een absolute prioriteit is de vorming van leerkrachten en de ondersteuning van scholen inzake ICT-integratie. De regionale expertisenetwerken zullen hopelijk in september operationeel zijn, en zullen dan een inhaalbeweging kunnen realiseren op het vlak van ICT-nascholing. Het valt ook op dat de universiteiten en hogescholen meestal wel beschikken over de nodige expertise en infrastructuur, maar dat die niet altijd doorstroomt naar de departementen lerarenopleiding. Dat is mijn grootste zorg, want de leerkracht speelt een cruciale rol.

U weet dat er een doorlichting van de lerarenopleiding plaatsvindt. Het element ICT in de opleiding zal daarbij specifieke aandacht krijgen. Het ICT-beleid zal constant geëvalueerd en bijgestuurd moeten worden, en daarom wordt het ICT-forum georganiseerd. De betrokkenen zijn internetproviders, onderwijsverantwoordelijken, jeugdwerkers, leerkrachten, leerlingen, ouderverenigingen, beroepssectoren en sociale partners. Ze hebben allemaal hun medewerking aan dat forum toegezegd. Daaruit moeten duidelijke conclusies worden getrokken voor de nabije toekomst.

Het is ook belangrijk om een aantal dingen op elkaar af te stemmen. Ik bedoel daarmee zowel de interesse van de jongeren als de cognitieve gegevens die te maken hebben met de kennismaatschappij. Het is belangrijk dat heel dit gegeven wordt gedragen door de betrokkenen zelf. Dat zijn in de eerste plaats de leerkrachten en de directies. Die moeten voldoende gevoed worden met gegevens en nieuwe inzichten, zodat ze hun onderwijs ook kunnen reorganiseren en voldoende kunnen innoveren. Dat is een van de grote uitdagingen.

Anderzijds is het ook belangrijk dat de scholen voldoende autonomie krijgen, zodat ze hun ICT-beleid ook kunnen afstemmen op de noden van hun leerlingen. Het zou verkeerd zijn om al te regulerend in de scholen op te treden. Het is belangrijk dit project aan te passen aan de doelgroep die in de eigen school moet worden bereikt.

De jongste tijd zijn er heel veel initiatieven van leerkrachten zelf, die bijvoorbeeld programma's ontwikkelen voor verschillende doelgroepen. Gisteren werd een prijs uitgereikt van het project Digikids, dat een aantal initiatieven van leerkrachten heeft beloond. Daaruit blijkt dat er heel veel interesse bestaat bij een grote groep leerkrachten. Het komt er nu op aan de scholen die nog niet mee zijn, op het goede spoor te zetten.

Mijnheer Martens, ondanks de achterstand ten aanzien van de VS – waar u op alludeerde – scoort Vlaanderen op dit vlak in Europa heel goed, zonder daarbij de andere zaken te vergeten die heel belangrijk zijn in het leerplichtonderwijs. Ik bedoel daarmee vooral de individualisering en differentiatie. Precies daarvoor biedt de ICT ons meer mogelijkheden dan we vroeger hadden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het geeft aan hoe u aansluiting probeert te vinden bij de implementatie

Martens

van de conclusies van de Top van Lissabon. Die conclusies zijn heel sterk economisch geïnspireerd. Dat betekent dat de implementatie ervan vooral het voorzien in infrastructuur behelst, of het nu gaat om hardware, software of de vaardigheid om ermee om te gaan. Ik twijfel er niet aan dat dit moet gebeuren.

Met mijn vraag bedoelde ik echter vooral dat het onderwijs een stap verder moet gaan. In uw antwoord klinkt dat ook door. Enerzijds zijn de mensen geboeid door die economie. We merken hoe jongeren geboeid zijn door de nieuwe manieren van werken, communiceren en informatie opbouwen. Ze beseffen ook dat het een belangrijk element zal zijn van onze verdere welvaart in de toekomst. Anderzijds is het duidelijk dat mensen ook blijven hunkeren naar iets dat hen geborgenheid geeft en kansen biedt op een identiteit. Dat is een heel andere dimensie. Het onderwijs moet daartoe bijdragen.

Ik pleit ervoor dat u ook op dat forum – hoewel het er wellicht al in zit – probeert om dat te versterken, zodat die dimensie ten volle aan bod komt. Het kan dan gebeuren vanuit een basisvisie, die ruimer is dan wat zich onmiddellijk economisch aandient.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voeren van politieke propaganda in de scholen van Jette

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voeren van politieke propaganda in de scholen van Jette.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, iedereen in Vlaanderen weet intussen dat de strijd tegen de Vlaams-nationalistische strekking in Brussel ongekende proporties aanneemt. Dat was in het verleden al het geval bij de regionale verkiezingen,

en nu gaan we dezelfde weg op voor de gemeenteraadsverkiezingen.

De strijd kent zijn gelijke niet in de rest van Vlaanderen. In Brussel worden we geconfronteerd met een organisatie die zich 'Extreem-rechts ? Nee, Bedankt !' noemt. Ze wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Dat is een eigenaardige manier van werken, want die organisatie is in feite enkel in het leven geroepen om een politieke partij te bestrijden, een partij die toevallig de enige oppositiepartij is aan Nederlandstalige kant in Brussel.

Deze organisatie wordt door de politieke partijen die aan de macht zijn – dus alle andere partijen, die samen de meerderheid vormen – gesubsidieerd om de oppositie te bestrijden. Dat is een merkwaardig fenomeen voor een parlementaire democratie zoals de onze. De organisatie 'Extreem-rechts ? Nee, bedankt !' wordt in feite volledig gedragen door beroepsmensen van de sociaal-culturele wereld, die ook al beroepshalve worden betaald door de overheid. Het zijn medewerkers van de gemeenschapscentra, cultuurfunctionarissen, enzovoort.

Deze organisatie, die zich in het verleden al liet opmerken door grootscheepse campagnes tegen de enige oppositiepartij in Brussel, gaat nu een stap verder, en richt haar pijlen op de Brusselse scholen. Ik ben in het bezit gekomen van een verslag van de werkgroep onderwijs in de schoot van het gemeenschapscentrum Essegem in Jette, waarin onder meer de directeur van de plaatselijke Heilig Hart-school en de directeur van de Gemeenteschool Vanden Borne zetelen.

Uit het verslag bleek dat men in de Jetse scholen op twee manieren campagne wil voeren. Ten eerste zouden onder de leerlingen stickers worden verdeeld, met het opschrift 'Extreem-rechts ? Nee, Bedankt !' om propaganda te maken voor de organisatie. Uit de praktijk weten we dat zoiets vaak neerkomt op opdringen. De leerling die weigert zo een sticker op zijn boekentas te kleven, wordt meteen als verdacht en gevaarlijk bestempeld. Verder zou men in de maand september folders verdelen aan de laatstejaars, waarin men, aldus het verslag, 'een kritische bevraging van hun eigen opinie zou oproepen'. Welke 'eigen opinie' aan bod mag komen, is hoogst onduidelijk.

Mevrouw de minister, deze campagne wordt uiteraard voorgesteld als helemaal niet partijpolitiek. Toch blijkt uit de feiten dat het uitdrukkelijk de bedoeling is om één politieke partij electorale schade toe te brengen, door op rechtstreekse en onrecht-

Lootens-Stael

streekse manier het gedrag van de Jetse kiezers te beïnvloeden. Niet alleen beïnvloedt men de ouders via de kinderen, maar men wil ook rechtstreeks de kinderen beïnvloeden. In het bewuste verslag van de werkgroep onderwijs van 27 april 2000 lees ik letterlijk : 'De leerlingen van het laatste jaar mogen stemmen.'

Er wordt dus onverbloemd gezegd dat de laatstejaars de doelgroep zijn, en dat men hun kiesgedrag rechtstreeks wil beïnvloeden. Men schrikt er dus niet voor terug om een politieke partij te besmeuren. Bij vorige verkiezingen hebben we ervaren wat er kan gebeuren. De organisatie 'Extreem-rechts ? Nee, bedankt !' heeft toen een campagne gevoerd, waarin bepaalde programmapunten van mijn politieke partij bekend werden gemaakt. Ze waren echter ofwel uit hun context gerukt, ofwel helemaal vals.

Mevrouw de minister, dit soort van organisaties dringt door tot in de klaslokalen. Ik lees dat de verantwoordelijke van de werkgroep 'Extreem-rechts ? Nee, bedankt !' zich aanbiedt als vrijwilliger om in de klassen te komen spreken, en als begeleider de nodige verduidelijkingen te komen geven bij het documentatiemateriaal. Als dit mogelijk wordt, dan is er mijns inziens een probleem.

Er wordt een werkdocument met als titel 'Burgerschap, een praktische gids' ter beschikking gesteld. Ook dat lijkt totaal onverdacht. Het lijkt een soort van lessenspakket om de leerlingen vertrouwd te maken met de democratie. In werkelijkheid gaat het echter om een document dat is opgesteld door onze collega, Vlaams volksvertegenwoordiger en Brussels parlements lid, de heer Gatz, inwoner van de gemeente Jette, en vermoedelijk lijsttrekker van een eigen lijst bij de gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober. Zijn werkdocument zal in de klassen worden verspreid. U zult het met me eens zijn dat er vragen rijzen bij de objectiviteit en de beïnvloeding van het kiesgedrag van de leerlingen van het laatste jaar die mogen stemmen.

In dit werkdocument 'Burgerschap, een praktische gids' wordt het logo van alle politieke partijen afgebeeld, zowel Nederlandstalige als Franstalige, behalve van één partij, de grootste Nederlandstalige partij in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook daaruit blijkt dat het niet zomaar om een objectief lessenspakket gaat om de leerlingen een en ander over de democratische verkiezingen duidelijk te maken. Er zit meer achter.

Ieder rechtgeaard democraat ziet duidelijk dat dit soort van praktijken zelfs volkomen onwettig zijn. Ze zijn in strijd met artikel 51 paragraaf 2 van het decreet op het basisonderwijs van de Vlaamse regering. Daarin wordt ook verwezen naar de Commissie Laakbare Praktijken voor het basisonderwijs.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van deze initiatieven ? Ik kaart een probleem aan van Jette, omdat het me toevallig ter ore is gekomen. Een gunstige wind heeft dit document op mijn bureau doen belanden. Ik kan me echter goed voorstellen dat hetzelfde comité 'Extreem-rechts ? Nee, bedankt !' ook via andere gemeenschapscentra of andere kanalen probeert door te dringen in andere scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bent u daarvan op de hoogte ? Hebt u daartegen al maatregelen genomen, of bent u van plan dat in de nabije toekomst te doen, om deze laakbare praktijken een halt toe te roepen ? Hebt u eventueel al een rondschrijven naar de Brusselse scholen gestuurd om ze te waarschuwen, zodat ze erover kunnen waken dat dit soort zaken buiten de schoolmuren wordt gehouden ?

De Commissie Laakbare Praktijken bestaat blijkbaar voor het basisonderwijs. Kunt u, in de marge van deze vraag, situeren wat de activiteiten van die commissie zijn ? Voor zover ik weet, bestaat er geen gelijkaardige commissie voor het secundair onderwijs. Klopt dat ? Waarom is dat zo ? Wordt er overwogen om er in toekomst een in het leven te roepen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, artikel 51 paragraaf 2 van het decreet op het basisonderwijs zegt inderdaad dat er geen politieke propaganda mag worden gevoerd in scholen. De behandeling van klachten over politieke propaganda in het basisonderwijs behoort tot de bevoegdheid van de Commissie Laakbare Praktijken, die samengesteld is uit deskundigen. Elke belanghebbende kan een klacht indienen bij deze commissie, die na de behandeling van de klacht een gemotiveerd advies formuleert. Pas nadat ik als minister dat advies heb ontvangen, kan ik op basis daarvan beslissen of het schoolbestuur al of niet moet worden bestraft.

Ik heb vernomen van de voorzitter van de commissie dat omtrent de door u geschetste situatie reeds een klacht werd ingediend bij brief van 5 juni. Zodra de commissie haar advies hierover heeft ge-

Vanderpoorten

formuleerd, zal ik, als ik dat opportuun acht, deze vergadering daarover inlichten. Uit het feitenonderzoek van de commissie zal blijken wat er zich precies heeft voorgedaan, wat de precieze klacht is, enzovoort. Daarvoor moet ik het onderzoek afwachten.

Naast de Commissie Laakbare Praktijken voor het basisonderwijs, werd in 1987 eveneens een commissie geïnstalleerd voor de andere onderwijsniveaus. Het ligt in mijn bedoeling om in de nabije toekomst één commissie op te richten, bestaande uit een kamer voor het basisonderwijs en een kamer die bevoegd is voor het secundair onderwijs. Dit betekent dat de adviesbevoegdheid zal worden uitgebreid, onder andere met de problematiek van de kosteloosheid en de sociale voordelen. Ook daar is de jongste jaren heel wat om te doen geweest. Voor het secundair onderwijs is deze bevoegdheid momenteel nog beperkt tot drie domeinen, namelijk het verbod op politieke activiteiten en propaganda, het verbod op handelsactiviteiten, en het verbod op oneerlijke concurrentie tussen de scholen.

Ik weet dat er een klacht is ingediend, maar ik wacht het onderzoek van de commissie af vooraleer ik een oordeel kan uitspreken. Op dit moment zijn me ook geen andere klachten daaromtrent bekend.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wens mijn persoonlijk standpunt hieromtrent mee te delen. Ik ben er zeker van dat dit ook het VLD-standpunt is.

Iedere school die functioneert met belastinggelden, moet zich houden aan haar kerntaken. Die taken zijn kennis bijbrengen, onze jongeren zo goed mogelijk opvoeden, de nobele levenswaarden bijbrengen en de jongeren leren die te beleven. Eén van die waarden is de democratie. Ook die moet beleefd worden. We moeten onze jongeren bijbrengen dat we moeten bouwen aan een betere en gelukkigere samenleving, dat we ons allen sociaal en menselijk moeten opstellen, en dat we zo goed mogelijk met elkaar moeten omgaan.

Mijnheer Lootens-Stael, dan kan het toch niet dat er in een school – al is het er maar één, het is er een teveel – wordt gedaan wat u hier hebt geschetst. We mogen in deze commissie niet twijfelen aan uw woorden. U komt dit immers niet vertellen als het niet waar is. De minister heeft gezegd dat er klacht

moet worden ingediend. Ik sta daar ten volle achter. Als dit waar zou zijn, moeten we ons er grondig over bezinnen. Dit moet zo snel mogelijk van de baan zijn. Een school heeft andere taken dan dat.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wat is politieke propaganda, en hoe wordt dat begrip geïnterpreteerd ? In het secundair onderwijs worden bijvoorbeeld, als er verkiezingen in aantocht zijn, geregeld politieke debatten gehouden. Dat kan voor de studenten verrijkend zijn. Soms wordt ook een politicus uitgenodigd voor een voordracht. Dat is een courante praktijk in het vrij onderwijs. Ik heb zelf ook al deelgenomen aan debatten, en heb de basisbeginselen van de parlementaire democratie uitgelegd aan laatstejaarsstudenten. Wanneer is er sprake van politieke propaganda ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Die afweging behoort in grote mate tot de autonomie van de scholen. Als er debatten worden gehouden, laat de school meestal alle partijen aan bod komen of wordt het debat in de lessen gesitueerd. Als iemand zich daaraan stoort, of meent dat er dingen gebeuren die niet stroken met bijvoorbeeld dit artikel van het decreet op het basisonderwijs, dan kan er klacht worden ingediend. Het is de taak van de Commissie Laakbare Praktijken om die zaak uit te zoeken, te interpreteren en er een advies over te verstrekken aan de minister. Er kan niet altijd een rechte lijn in worden getrokken.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, ik zou niet willen dat er een misverstand bestaat over dit concrete geval. Ik gooi geen stenen naar de Jetse scholen. Er is immers binnen de schoolmuren nog niets gebeurd.

Er is wel een vergadering geweest, waarop een aantal campagnestrategieën vanuit het oogpunt van het comité 'Extreem-rechts ? Nee, Bedankt !' uit de doeken werd gedaan. Toen werden ook een aantal mogelijke opties genomen, bijvoorbeeld voor het begin van het nieuwe schooljaar in september, of op kortere termijn voor het verspreiden van de fameuze stickertjes.

Lootens-Stael

Bij mijn weten werd in de school nog niet tot actie overgegaan. Dat hoeft de minister er echter niet van te weerhouden om al een initiatief te nemen ten aanzien van de scholen, aangezien wel de intentie bestaat om dit soort van campagnes op touw te zetten. Men heeft blijkbaar ook de intentie om te werken met de werkmap en de stickertjes. Er zou dus preventief een en ander kunnen worden ondernomen.

U moet zich voorstellen waartoe het kan leiden, als op school door de leerkracht wordt uitgelegd dat één bepaalde politieke partij een monstrueus slechte politieke partij is met gevaarlijke mensen. In die klas zit misschien een dochter of zoon van iemand die parlementslid is van die partij. Zulke situaties hebben zich in het verleden al voorgedaan. Verplaats u eens in de psychologie van zo een kind.

Mevrouw de minister, een preventieve richtlijn uitvaardigen of een preventief schrijven rondsturen zou geen kwaad kunnen. Dat hebt u echter nog niet gedaan.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is niet mijn bedoeling om daar actie in te ondernemen.

Het decreet is duidelijk, en de Commissie Laakbare Praktijken zal haar werk doen. Als ik brieven moet schrijven over dingen die zouden kunnen gebeuren, zou ons dat heel ver leiden. Ik wacht af in deze zaak.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs te Roeselare

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs te Roeselare.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, enige tijd geleden nam het stadsbestuur van Roeselare het initiatief om in de regio onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers te organiseren. Het initiatief richt zich tot alle lagere scholen van het Roeselaarse, over de onderwijsnetten heen, met in totaal 38 instellingen. Hiertoe werd reeds een aanvraag tot principiële goedkeuring gericht aan u, mevrouw de minister.

Diverse secundaire scholen hebben er bij het stadsbestuur van Roeselare echter op aangedrongen om dit initiatief uit te breiden naar anderstalige leerlingen in het secundair onderwijs. Vandaag tellen de Roeselaarse secundaire scholen samen 23 anderstalige nieuwkomers en daar is geen enkele leerling bij van het gemeenschapsonderwijs, omdat er geen anderstaligen in dat net aanwezig zijn. Dat is in de toekomst eventueel wel mogelijk.

Om de Nederlandse taal aan te leren moeten deze leerlingen zich thans wenden tot een onthaalschool voor anderstalige nieuwkomers in Kortrijk of in Brugge. In de onthaalschool van Kortrijk is evenwel de grens bereikt en kunnen geen leerlingen meer worden ingeschreven. Na veel moeite konden enkele van de anderstalige nieuwkomers uit de Roeselaarse secundaire scholen worden ingeschreven in de onthaalschool van Brugge.

Dit brengt voor de Roeselaarse scholen evenwel heel wat praktische problemen met zich mee. Zo worden bijvoorbeeld de vervoerkosten van en naar Brugge niet terugbetaald door het OCMW van Roeselare indien de betrokken leerlingen niet toegewezen zijn aan het OCMW van Roeselare. Verder moet iemand van de betrokken school zeker gedurende de eerste weken de leerlingen vergezellen naar Brugge aangezien ze immers noch de weg noch de taal kennen.

Mevrouw de minister, uit diverse bronnen blijkt dat het zeer moeilijk is – om niet te zeggen onmogelijk – om de lijst uit te breiden van het aantal scholen die onthaalonderwijs mogen organiseren. Welke zijn de criteria voor het oprichten van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs ? Welke zijn de belemmeringen om naast Kortrijk, Brugge en Oostende, elders in West-Vlaanderen een initiatief op te zetten zodat de Roeselaarse anderstalige leerlingen zo snel mogelijk Nederlands zouden kunnen leren en zich kunnen integreren in de onderwijsvorm die het dichtst aansluit bij hun individuele capaciteiten ? Welk gevolg werd door u gegeven aan de aanvraag tot principiële goedkeuring door de stad

Hostekint

Roeselare om in het basisonderwijs van de regio onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers op te richten ? Bij het organiseren in het basisonderwijs is er geen enkele financiële repercussie voor het departement Onderwijs. De kosten vallen volledig ten laste van de stad Roeselare, zo heeft men mij althans meegedeeld.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Het onthaal van anderstalige nieuwkomers is niet alleen een Roeselaars probleem. Ik krijg ook soortgelijke berichten uit Brugge. Indien men er nu nog een aanvraag doet, kan men er onmogelijk nog terecht.

Ik onderschrijf de vraag van de heer Hostekint. Welke mogelijkheden ziet u, mevrouw de minister, om aan dat reëel probleem tegemoet te komen ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Het is zeker niet alleen een probleem van Roeselare en niet alleen van onderwijs. Ik wil vermelden dat er in Tienen honderden leerlingen in die toestand zijn. Er zijn vele illegalen bij. Dit kan zo niet verder. De federale regering moet voor een oplossing zorgen. Degenen die geen papieren hebben en illegaal in ons land verblijven, moeten zo spoedig mogelijk weg uit Tienen en terug naar de plaats waar ze vandaan komen. Ik wil dat hier duidelijk zeggen, want die toestand is voor deze stad onhoudbaar. Dit probleem reikt veel verder dan ons onderwijs.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs vindt haar oorsprong in onderwijsdecreet II van 1990. Artikel 50 en artikel 59 gaan daarover. Het besluit van de Vlaamse regering van 6 september 1995 betreffende de organisatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het voltijds secundair onderwijs regelt de verdere voorwaarden en modaliteiten. Het onthaaljaar heeft tot doel leerlingen die het Nederlands niet machtig zijn en die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen en zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de studierichting waarin ze hun talenten kunnen ontplooiën.

Het onthaaljaar moet het voor deze leerlingen mogelijk maken hun studie in het gewoon secundair onderwijs met succes voort te zetten. Op het einde van het schooljaar krijgt elke anderstalige nieuwkomer die als regelmatige leerling het onthaaljaar heeft gevolgd, een attest met de vermelding dat deze leerling het onthaaljaar heeft gevolgd. De criteria voor het organiseren van een onthaaljaar worden omschreven in artikel 2 van het vermelde besluit.

Ik noem de zeven punten op die de criteria uitmaken : ten eerste geen concentratieschool zijn ; ten tweede toegankelijk zijn voor jongens en meisjes ; ten derde ten minste één van de onderwijsvormen algemeen, technisch of kunstsecundair onderwijs aanbieden tenzij de school enkel een eerste graad organiseert ; ten vierde voor de begeleiding van de anderstalige nieuwkomers een samenwerkingsakkoord afsluiten met een erkend psycho-medisch-sociaal centrum ; ten vijfde voor 15 juni van het voorafgaande schooljaar een aanvraag met leerplan indienen bij het departement Onderwijs ; ten zesde voor elke anderstalige nieuwkomer een leertraject uitwerken dat voldoet aan de doelstellingen van het onthaaljaar en ten zevende de personeelsleden laten deelnemen aan nascholing over taalvaardigheidsonderwijs Nederlands en intercultureel onderwijs en initiatieven nemen tot een sterke ondersteuning van deze leerlingen in de eigen school of in de scholen van de scholengemeenschap.

De scholen die ofwel voor de eerste maal ofwel in de loop van het schooljaar het onthaalonderwijs wensen te organiseren, moeten een gemotiveerde aanvraag indienen. Vanaf het huidige schooljaar zijn 18 secundaire scholen van alle netten bij het onthaalprogramma betrokken. Deze scholen liggen verspreid over Vlaanderen. De recente maatschappelijke situatie van grote vluchtelingenmigraties heeft tot gevolg dat de vraag ruimschoots het aanbod van de scholen overtreft. Rekening houdend met deze vaststelling werd de verhoging van de budgetten bekeken om tegemoet te komen aan deze maatschappelijke nood. Het is immers in essentie een kwestie van budget. Volgens de budgettaire mogelijkheden en de verantwoorde spreiding over het Vlaams grondgebied, naargelang van de omvang van het aantal anderstalige nieuwkomers en/of de inplanting in de nabijheid van een asielcentrum met gezinnen met kinderen, zullen een aantal plaatsen op het Vlaams grondgebied gecreëerd worden voor scholen die onthaalonderwijs willen organiseren. De behoeften van de regio Roeselare en de andere genoemde regio's in Vlaanderen zullen, net zoals de behoeften van an-

Vanderpoorten

dere streken, in het licht van deze criteria moeten worden afgewogen.

Samenvattend is het in essentie immers een budgettaire kwestie, die zal worden bekeken in het kader van de inburgering, waar men zou werken met volwassenen en zeker ook met minderjarigen. Het aanleren van de taal is immers een belangrijk element tot inburgering. Ten aanzien van het basisonderwijs heeft de zaak zeker met budgetten te maken.

We zijn ons duidelijk bewust van de vraag, want we worden er vaak als eerste mee geconfronteerd. We kunnen echter niets aan de uitbreiding van het initiatief doen als niet in nieuwe budgetten wordt voorzien. Bij de volgende begrotingen kunnen we dit incalculeren, maar de voorbije jaren is telkens gebleken dat waarin men voorzag in de begroting niet voldoende was om aan de vraag te voldoen. Dat is een probleem. Daarom hebben we er het element inburgering bij betrokken waarvoor een budget is ingeschreven in de begroting 2000, zodat we hiervan nog iets kunnen gebruiken om vanaf september bijkomende klassen te organiseren.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Ik wil het probleem niet alleen betrekken op Roeselare, want het is een algemeen probleem. In bepaalde steden is de aanwezigheid van vreemdelingen en asielzoekers veel

groter dan bijvoorbeeld in Roeselare. Als ik u goed begrijp, mevrouw de minister, zal het zeer moeilijk zijn om in Roeselare iets aan het probleem te doen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Op dit moment zijn er te weinig middelen, maar er is wel in middelen voorzien vanaf september. Het gegeven van de inburgering moet nog worden uitgeklaard, maar we zullen hiervan toch nog middelen kunnen gebruiken.

In de CAO 5 is in 120 miljoen frank voorzien voor scholen met bijzondere noden. Hiervoor moeten nog criteria worden uitgewerkt, maar omdat we weten dat deze nood zeer hoog is, kunnen we die er eventueel in voorzien. Vanaf september hopen we zeker een aantal scholen aan de lijst toe te voegen. Ik kan nu nog niet zeggen of Roeselare erbij zal zijn, want dat zal afhangen van de noden.

De heer Patrick Hostekint : In ieder geval moet de aanvraag voor het secundair onderwijs binnen zijn tegen 15 juni. De hele regio rond Roeselare, waarover ik het heb, is vrij groot. Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.10 uur.*
